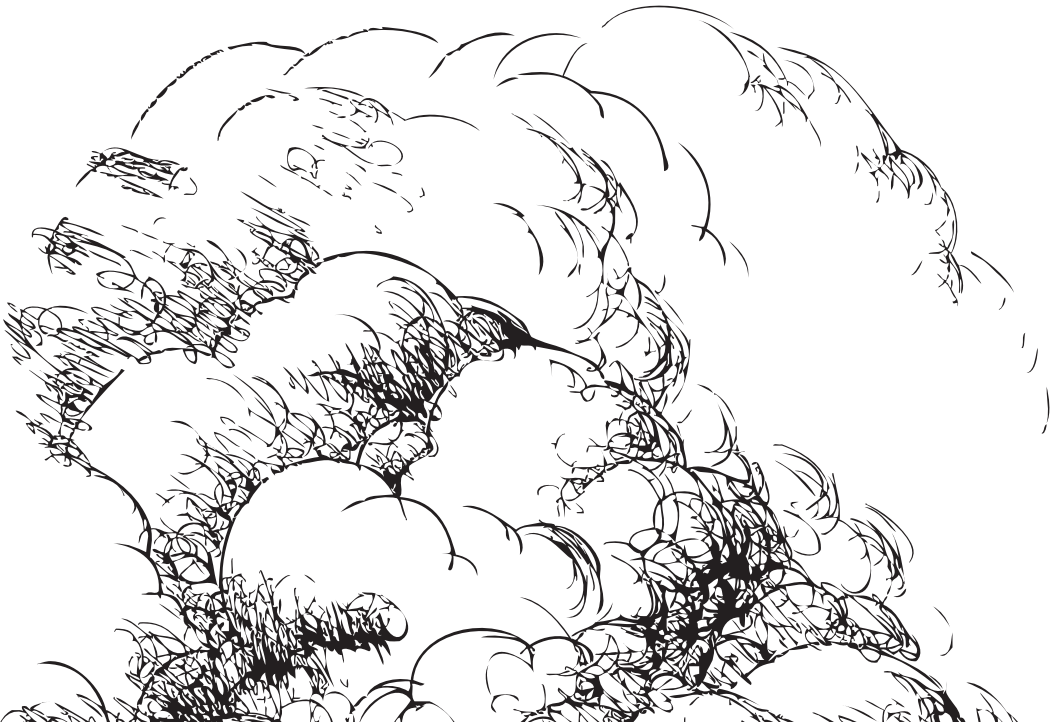

“จิตไม้ไผ่เรา”

โดย

พระครูใบฎีกา อำนาง โสภาโต

โดย พระครูโมกฺกิกา อานาจ โสภาโส

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ : ๗,๐๐๐ เล่ม

ISBN : ๙๗๙-๙๗๔-๔๙๖-๖๗๓-๕

ภาพประกอบ : พระครูโมกฺกิกา อานาจ โสภาโส

จัดทำโดย : กองทุนเผยแพร่วะสันตธรรม วัดพระธาตุผาแก้ว
(ผาช่อนแก้ว)

สงวนลิขสิทธิ์ : หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ด้วยเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา เพื่อเผยแผ่เป็นธรรมทาน โปรดตั้งใจศึกษาและปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ให้สมตั้งเจตนารมย์ของผู้บริจาคทุกๆ ท่านด้วยเทอญ หากญาติธรรมท่านใด สนใจจะพิมพ์หนังสือ

“จิตโมโม่เรา”

กรุณาขออนุญาตจาก พระครูโมกฺกิกา อานาจ โสภาโส
โดยติดต่อ book@phasornkaew.org

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ จ.เจริญ อินเตอร์พรีน (ประเทศไทย) จำกัด

ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ : เว็บไซต์ วัดพระธาตุผาแก้ว (ผาช่อนแก้ว)
www.phasornkaew.org

ออกแบบปก : วรานนท์ ทองแกม

พิสูจน์อักษร / จัดรูปเล่ม : หนูยุ...รัฐอยู่

Dhammaintrend ร่วมเผยแพร่วะสันตธรรม

หน้าแรกที่ฟังอ่าน

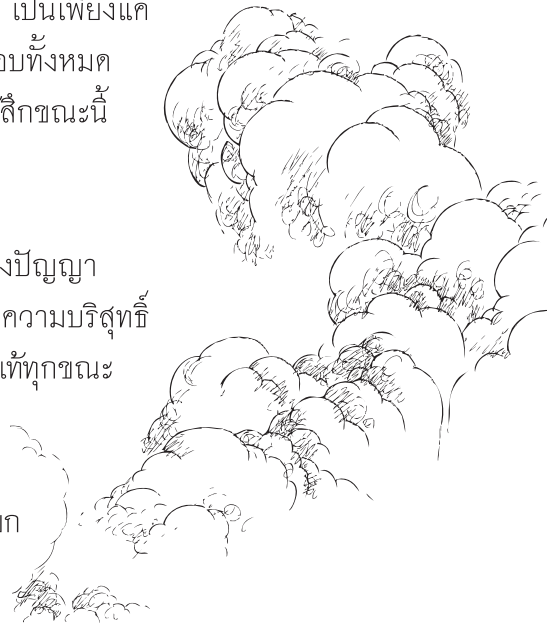
คำนี้หมายเคาะประตูจิตที่กำลังนึกคิดให้เฉลี่ยวใจขึ้นมา แล้วทวนย้อนเข้าไปดูภายในขณะที่กำลังนึกคิด หากคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมา แล้วสังเกตเห็นทันที จิตนั้นละที่กำลังคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมา จะตื่นออกมาออกมาย่างเฉียบพลัน เหมือนตื่นจากความฝันที่มีเงาแห่งคำว่า “เรา” เป็นตัวละครปลอมๆ ครั้นตื่นขึ้นจากการเห็นเราปลอมๆ ที่เป็นตัวละครในความฝันทุกซั่ก หลงใหล เป็นนั่นเป็นนี่ ก็หายไป เช่นเดียวกับการเห็นอาการหรือลักษณะที่จิตเฉลยคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมา ในแต่ละขณะ ล้วนเป็นเพียงความเฉลยที่ถลำเข้าไปในวาทะถ้อยคำ ภายในจิตที่หลงคิดเหล่านั้น แม้แต่การหลงคิดควานหาคำว่าจิตคืออะไร? หรือ หลงเปรียบเทียบกับคำอื่นๆ ที่เคยได้ยินมา แท้จริงก็ล้วนเป็นเพียงลักษณะอาการของจิตที่กำลังหลงควานหาในมโนผัสสะทางวาทะภายในต่างๆ แม้แต่คำว่า มโน หรือใจ หรือวิญญาณ หรือคำว่าจิตที่กำลังทำหน้าที่รับรู้ขณะนี้ หากลองสังเกตเห็นทวนเข้าไปดูปรากฏการณ์ภายใน อาจพบลักษณะที่แท้ของมัน ซึ่งว่างเปล่าจากคำว่าจิตอยู่

ซึ่งเปิดเผยอยู่ต่อหน้า แต่ถ้าเริ่มค้นหาต่อ อาการค้นหานั้นละคืออาการ
 ของจิต แม้แต่การพยายามนึกคิดที่เพื่อจะทำความเข้าใจ นั่นก็ยังเป็น
 อาการของจิตอยู่เช่นเดียวกัน ทดลองมองสิ่งนั้นให้เต็มตาเต็มความรู้สึก
 จะพบว่ามันไม่มีชื่อว่าจิต ไม่มีขนาด ไม่มีขอบเขต และไม่มีชื่อตั้งที่
 สมมุติกันในภาษาต่างๆ มากมาย มันเป็นเพียงแค่บางสิ่งในธรรมชาติ
เหมือนสิ่งอื่นๆ ในธรรมชาติที่ว่างจากชื่ออยู่ก่อนทั้งหมด ถ้าไม่เติมชื่อ
 ในสรรพสิ่งรอบตัว มันก็ล้วนว่างจากชื่อแต่ดั้งเดิม และว่างจากเจ้าของ
 อยู่ก่อนทั้งสิ้น ไม่ว่าสิ่งที่ถูกสมมุติว่า ดิน น้ำ ลม ไฟ หรือมันก็ไม่เคย
 รู้ตัวเองเลยว่า มันชื่อ ดิน น้ำ ลม ไฟ เช่นเดียวกับจิต ซึ่งมีธรรมชาติเดิม
 ที่ว่างจากชื่อว่าจิต ความวิปริตบิดเบี้ยวอันพร่าเลือนที่พยายามหา
 ความหมายหรือหวาดกลัวต่ออาการที่จะต้องรู้จักจิต นี่เป็นยุคสมัย
 แห่งปัญญาที่ควรหันมาเผชิญหน้ากับความจริงที่อยู่ต่อหน้าต่อความรู้สึก
 ในปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้ เป็นเพียงแค
 แรงบันดาลใจ ส่วนคำตอบทั้งหมด
 ล้วนปรากฏอยู่ในความรู้สึกขณะนี้
 ที่นี้ ที่รู้สึกอยู่

ขอแสงสว่างแห่งปัญญา
 อันบริสุทธิ์ ที่มีอยู่แล้วในความบริสุทธิ์
 แห่งธรรมชาติของจิตเดิมแท้ทุกขณะ
 จงเปิดเผยรัศมีภาพ
 แห่งอิสรภาพอันไร้ขนาด
 ไร้ขอบเขต ไร้ความแบ่งแยก
 ชัดแจ้ง ไร้ความปรุงแต่ง

มาแต่เก่าก่อนเปิดเผยธรรมชาติเดิมที่ไร้ขีด แม้คำว่าจิต ให้ได้สัมผัสถึงความพิสุทธิ์ พิสุทธิ์ บริสุทธิ์ สะอาดจากราคะ โทสะ โมหะในจิต ทุกขณะเทอญ

โอบา.ธค.

พระครูใบฎีกา อำนวย โอบาโส
วัดพระธาตุผาแก้ว (ผาช่อนแก้ว)
๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

หน้าแรกที่พึงอ่าน ๓

บทที่ ๑

สิ่งที่อาศัยเหตุปัจจัยที่ไม่ใช่ตัวตน

จะเป็นตัวตนไปได้อย่างไร?

จิตไม่ใช่ตัวตน

จิตจับรูปธรรม นำมาปรุงแต่ง

๔

๑๑

๑๖

บทที่ ๒

ขณะกำลังหลงคิดเรื่องความจริง

เห็นความจริงว่าจิตกำลังหลงคิด

ขยับส่องกระจกใจ

วางท่าที่ดูอาการของจิตดูจนกวีจักษ์ที่มีใจเป็นกลาง

มองมุมที่เกิดดับ สิ่งที่ดับไปย่อมไม่ใช่ตัวตนถาวร

๒๓

๒๕

๓๐

๓๔

บทที่ ๓

ละความเห็นผิดว่ามีตัวตน

ออกมาจากทิวิมานะที่หลงว่ามี “เรา”

ออกจากเนื้อหาที่จิตหลงยึดรูปธรรมและนามธรรม

เห็นเหตุปัจจัย ไม่ใช่อัตมิมานะว่าเป็น “เรา”

ออกจากเนื้อหาที่จิตหลงยึดรูปธรรมและนามธรรม

๓๗

๓๙

๔๑

๔๔

๔๗

บทที่ ๔

สิ่งที่อาศัยเหตุปัจจัย ย่อมไม่ปลอดภัย

ไม่ควรเข้าไปอาศัย หลงยึดมั่นว่าเป็นตน	๕๑
ความดับของสังสารวัฏ	๕๓
ความอยากมีตัวตน เพราะหลงยึดกับต้นหาอย่างเหนียวแน่น	๕๗
ไม่มีตัวตนในรูปแบบใดที่ปลอดภัย	๖๐
ความไม่รู้ ปรารถนาอยากมีตัวตนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง	๖๑
ภพภูมิแบบใดหรือที่อยากจะเป็น	๖๕
รูปร่างนามว่างอย่าสร้างภพชาติ	๖๘
รูปร่างนามว่างอย่าชิงช้า	๗๑

บทที่ ๕

สรรพสิ่งทั้งหลาย ล้วนว่างจากชื่อมาก่อน

เพียงบางสิ่งที่ เกิด - ดับ	๗๕
มองเห็นลักษณะที่ว่างจากตัวตนไว้เสมอ	๗๗
จิตไม่ใช่เรา แต่หลังคิดคำว่าเราขึ้นมา	๘๑
มองให้ถูกมุม ผลลัพธ์ก็ไม่จำเป็นต้องพูดถึง	๘๕
จิตไม่ใช่เรา ไม่มีเราอยู่ในจิต จิตไม่ใช่จิต	๘๐

บทที่

สิ่งที่อาศัยเหตุปัจจัยที่ไม่ใช่ตัวตน จะเป็นตัวตนไปได้อย่างไร?

ถ้าไม่มีธาตุ ๔ ที่ประกอบกันเป็นรูป เสียง กลิ่น รส
จะมีวิญญาน การรับรู้ รูป เสียง กลิ่น รส นั้นไม่ได้อย่างไร
ถ้าสิ่งประกอบกันเข้าเป็นรูป เสียง กลิ่น รส นั้นไม่ใช่ตัวตน
วิญญาน หรือจิตนั้น จะเป็นตัวตนไม่ได้อย่างไร

จิตไม่ใช่ตัวตน

ในธรรมชาติของจักรวาลที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ
 คุณทับและถ่ายเทเปลี่ยนแปลงมวลสาร จากสถานภาพหนึ่งไปสู่อีก
 สถานภาพหนึ่ง จากรูปลักษณะหนึ่งไปสู่อีกรูปลักษณะหนึ่ง อย่างไม่รู้จักจบสิ้น
 หากความคงที่ไม่ได้สักขณะ เพราะอาศัยเงื่อนไขและเหตุปัจจัยที่แปรปรวน
 อยู่ตลอดเวลา แม้ในมหภาคใหญ่ หรืออนุภาคย่อย ที่รวมกลุ่มกันเป็นสิ่งที่
 เรียกว่าชีวิต แต่มีอีกสิ่งหนึ่งที่แทรกอยู่ในทุกมวลอนุภาคเหล่านั้น
 คือความว่าง แม้ในเม็ดเซลล์ หรือช่องว่างระหว่างดีเอ็นเอ ที่มีช่อง
 ละเอียด ๑ ในล้านมิลติเดียนเดนี้ ถ้ายืดยาวออกมาจากร่างกาย
 จะไปกลับดวงจันทร์ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ รอบ และช่องว่างระหว่าง
 ดีเอ็นเอนี้ กลับต่อเนื่องกับช่องว่างในจักรวาลทั้งหมด

เมื่อช่องว่างนั้นมาเบียดตัวอยู่ในอนุภาคที่เล็กจํานวนมหาศาล
 มันจึงเกิดปฏิกิริยาที่รับรู้คลื่นพลังงานที่แผ่ตัวออกมาจากมวลอนุภาค
 เหล่านั้น ด้วยช่องว่างเล็กๆ ที่ต่อตัวกันยาวเหยียดเช่นนี้ จึงเกิดห่วงโซ่

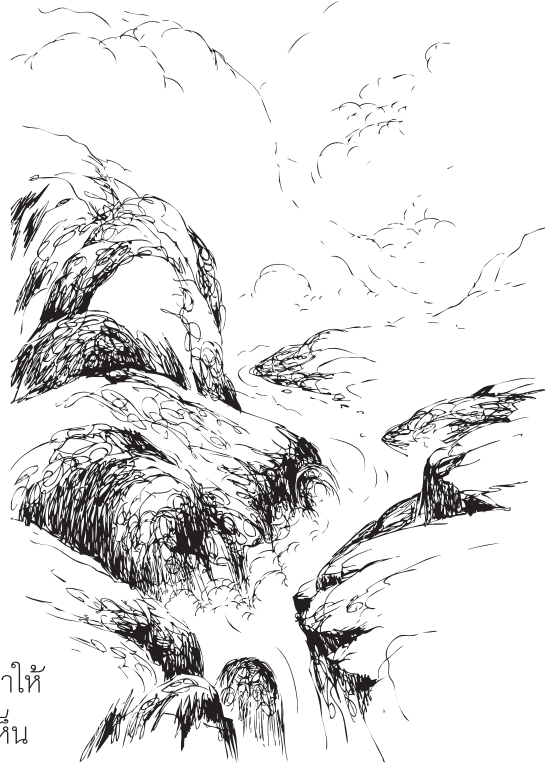

พลังงานแบบทฤษฎีโตมิโนกระทบคลื่นพลังงานต่อเนื่องกันไปในที่ว่าง
ภายในนั้น

เมื่อกระบวนการแห่งชีวิตได้พัฒนาเซลล์ประสาทจำนวนมากมาย
ที่มีเซนเซอร์ไวต่อการรับรู้ ทำงานเป็นกลุ่มเป็นหน้าที่ เช่นเซลล์จอ
ประสาทตาอันบอบบางที่พัฒนาจากการรับแสง เซลล์ประสาทหูที่รับช่วง
ต่อจากเรตารับเสียง ลู่คลื่นเสียงอันสั้นสะท้อนไปกระทบส่วนค้อน
กระทบ กระทั่ง และสั้นสะท้อนไปถูกเส้นเซลล์ประสาทที่เล็กกว่าเส้นขน
๒๐๐ เท่า จนขดกันเป็นรูปหอยโข่ง ส่งคลื่นแรงสั้นสะท้อนผ่านที่ว่าง
เล็กๆ มากมายในร่างกาย ใช่? ถ้าไม่มีที่ว่างแรงสั้นสะท้อนเหล่านั้น
จะส่งคลื่นความถี่เคลื่อน
ต่อไปได้อย่างไร?

การกระทบกัน
ระหว่าง หูกับเสียง
เป็นคลื่นผ่านช่องว่าง
ภายใน ที่ทำให้เกิดโสต
วิญญาณ การรับรู้คลื่น
เสียงหรือโสตวิญญาณ
จะเป็นอิตตาตัวตน
ของเราไปได้หรือไม่?
เมื่อธาตุ < ภายนอก
กระทบธาตุ < ภายใน
ที่เป็นเซลล์ประสาทตา ทำให้
เกิดจักขุวิญญาณ การเห็น

จะเป็นเราไปได้อย่างไร เช่นเดียวกับลึนที่กระทบรส ทำให้เกิด
 ชิวหาวิญญาน การรู้รส จะเป็นเราไปได้อย่างไร แม้แต่สิ่งที่เป็นลึน
 ก็ล้วนประกอบด้วยธาตุ ๔ พืชผักเนื้อสัตว์ก็เป็นธาตุ ๔ ไม่ใช่ชัตตาตัวตน
 ของใคร แม้แต่ธาตุ ๔ เหล่านั้น ก็ยังไม่รู้ตัวเองเลยว่าเป็นธาตุ ๔
 ในเมื่อสิ่งที่ทำให้เกิดชิวหาวิญญานไม่ใช่ตัวตน ชิวหาวิญญานก็ย่อม
 ไม่ใช่ตัวตนไปด้วย รวมถึงการรับกลิ่น ฆานวิญญาน การรับรู้กายสัมผัส
 กายวิญญาน แท้จริงการรับรู้ภายในรูปธรรมภายนอกทั้ง ๕ แบบ
 ล้วนถูกจำไว้ในส่วนให้ความสุข หรือ ทุกข์ แล้วผสมกันเป็นความนึกคิด
 จึงเกิดการรับรู้ทางใจที่เรียกว่ามโนวิญญาน ซึ่งอาศัยเหตุปัจจัยอื่นเกิดขึ้น
 ย่อมไม่ใช่ตัวตนเช่นเดียวกัน

แต่เพราะความไม่รู้จนเคยชิน หลงคิดว่าวิญญาน หรือจิตที่ทำ
 หน้าที่รับรู้เหล่านี้เป็นอิตตาตัวตนของเราขึ้นมาแล้วก่อพฤติกรรม
 ตามความหลงคิดเหล่านั้นเกิดเป็นการรับผลลัพท์ เป็นทุกข์ หรือสุข
 ซึ่งมโนวิญญานนี้เองที่ รับรู้เรื่องราวแห่งการคิดปรุงแต่ง ที่ผสมมาจาก
 ความจำในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสกาย แล้วนำมาประมวลเปรียบเทียบ
 เรื่องราวหรือรูปธรรมที่ copy จากการรับรู้อันมากมายเหล่านั้นมา
 ปรุงแต่งชอบชัง เป็นมโนสังขารหรือเจตจำนงทางใจในทางดี-ชั่ว
 เกิดเวทนาอารมณ์ที่สุข ทุกข์ ขึ้นมาได้ตามเจตนาไปในทางดีร้ายเหล่านั้น

แม้ยู่ลำพังไม่ได้กระทบกับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสกาย
 จากภายนอก มโนกรรมนี้ก็สามารถนำเรื่องราวที่ copy เป็นข้อมูลจาก
 ความจำไว้นั้นมาปรุงแต่งชอบชัง รัก โกรธ สร้างอารมณ์อันผันผวน
 ปรวนแปร โศกเศร้า พูฟ่อง ล่องลอยไปตามทิศทางต่างๆ ได้เหลือคณานับ
 จนดูเหมือนว่ามโนกรรมที่ส่งผลไปสู่มโนวิญญานนี้ทำงานได้ด้วยตัวเอง

แม้แต่ในขณะที่ร่างกายตายสลายไปสู่ธาตุ ๔ ที่ไม่มีเจ้าของแล้ว
แต่มีโนวินญาณที่รับรู้มโนกรรม อัน copy ความจำธาตุ ๔ ในรูป รส
กลิ่น เสียง สัมผัสกาย และความรู้สึกลึกลับทุกซื่ ต่างๆ เอาไว้ ยังคงทำงาน
ได้ต่อไปโดยเป็นคลื่นพลังที่แผ่อยู่ในความว่างอย่างละเอียดอ่อน ดังที่ได้
อธิบายถึงช่องว่าง ๑ ในล้านมิลินดีเอ็นเอมาแล้ว

ผู้มีปัญญาอาจเฉลียวใจได้เพียงแวบเดียว หรืออาจเปรียบเทียบ
กับจักรวาลวิทยา ในแง่ของมวลสารและ Spare ที่เป็นองค์ประกอบ
ในมหากาฬใหญ่ สู่อุณหาค่อยลงในชีววิทยา ไปจนถึงพลังงานฟิสิกส์
ปฏิกิริยาเคมี แต่ในที่นี้ จะไม่พูดถึงหลักวิชาการอันเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่
ตลอดเวลาเหล่านั้น แต่จะนำเสนอในแง่มุมที่ทุกคนสามารถสังเกตรู้
ด้วยตนเองได้ ด้วยการเฝ้าการรับรู้ สังเกตเห็นกระบวนการของความรู้สึกลึ
ลับนี้คิดต่างๆ อันมีเหตุและผลลัพท์ ที่อาศัยเงื่อนไขเหตุปัจจัยภายนอก
และภายในผสมผสานกัน ไม่ได้มีตัวตนด้วยตนเอง ซึ่งในที่นี้ต้องการชี้ให้
เห็นว่า **“จิตไม่ใช่เรา”**

เมื่อจิตมีสมาธิตั้งมั่นแน่วแน่เป็นอารมณ์หนึ่งขึ้น
ที่มีความรู้สึกเป็นกลางว่างจากความรู้สึกปรุงแต่งชั่วขณะ
จิตจะเห็นอาการที่เพลาความคิดปรุงแต่งได้ชัดเจนว่าไม่ใช่ตัวตน

จิตจับรูปธรรม นำมาปรุงแต่ง

ธรรมชาติจิตเดิมแท้มีความสะอาดจากความปรุงแต่งทั้งหลาย มาก่อน คือสะอาดจากโทษะ คือความหลงไม่พอใจในรูปธรรมต่างๆ สะอาดจากราคะ คือความหลงพอใจอยากได้รูปธรรมเหล่านั้นมาเป็นของตน และสะอาดจากโมหะ คือความหลงว่ารูปธรรมและนามธรรม เป็นของตน

ธรรมชาติจิตเดิมแท้นั้น จึงสะอาดจากโลภะ โทษะ โมหะ ดังกล่าวว่ามีธรรมชาติเดิมที่เป็นปกติ เป็นกลาง และเป็นหนึ่งคือไม่เอนเอียงไปมา ในทางชอบชัง หรือหลงคิดเรื่องถูกผิด ดีชั่ว มีเรา มีเขา ที่ได้ และเสีย ซึ่งล้วนเข้าไปยึดเอารูปธรรมต่างๆ เหล่านั้นมาเป็นตน หรือเป็นของตน

การที่ไม่สามารถเจริญสมาธิให้จิตตั้งมั่น สงบ มั่นคง ได้ เพราะความไม่รู้ที่แฝงตัวอยู่ในจิตจนเคยชินทำให้จิตหลงไปจับหรือยึดเอา รูปธรรมเหล่านั้นมาปรุงแต่ง ชอบชัง แล้วความไม่รู้อีกตัวหนึ่งก็ไปจับยึด

จิตที่กำลังหลงนั้นซ้อนความปรุงแต่งที่ไม่ชอบความหลงนั้นลงไปอีก จิตจึงไม่อาจจะสงบมั่นคงแน่นอนเป็นเอกัคคตามีอารมณ์ที่เป็นหนึ่ง ไม่ถูกอารมณ์อื่นครอบงำ คือไม่ถูกอารมณ์หลงคิดชอบซึ่งเข้ามาครอบงำใจเดิมซึ่งเป็นกลางปกติอยู่ก่อน

บางครั้งจึงต้องใช้ปัญญานำหน้าเข้ามาอบรมจิตที่แผงอยู่ด้วย อวิชชา หรือหลง ด้วยเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา เช่นในตอนที่เห็นจิต ไปจับยึดรูปธรรมมาปรุงแต่ง เป็นตัวตน ปัญญาจักต้องฉลวยใจขึ้นมาทันในจิตที่กำลังหลงคิดนั้น และระลึกอย่างถูกต้องว่า รูปธรรมอันเป็นธาตุ ๔ เหล่านั้น ล้วนไม่ใช่อัตตาตัวตนแต่อย่างใด อีกทั้งไม่รู้ด้วยซ้ำว่า มันเป็นธาตุ ๔ หรือมีชื่อว่าอะไร เมื่อธาตุ ๔ มารวมตัวกันเป็นปฏิบัติการ อาการต่างๆ เช่น คลื่น พายุ หมู่เมฆ ชุนเขา น้ำตก นกร้อง คอกไม้ ไปจนถึงรวมกันเป็นรูปร่างต่างๆ ซึ่งสมมุติเรียกว่าสัตว์ หรือเรียกว่าคน แท้จริงรูปธรรมที่รวมตัวเหล่านั้นไม่รู้เรื่องด้วย มีแต่จิตหรือนามธรรม ที่ไปจับยึดรูปธรรมเหล่านั้นมาตั้งชื่อ แล้วหลงกับมโนผัสสะในวาทะภายใน ว่า เป็นตัวตนอย่างนั้นอย่างนี้จริงจัง

การเห็นถูก จึงไม่ใช่การละตัวตน แต่ละการเห็นผิดว่ามีอัตตาตัวตนของใครอะไร? อยู่ในธาตุ ๔ ต่างหาก การใช้ปัญญานำหน้า คือการมองเห็นรูปแท้อันเป็นธาตุ ๔ ซึ่งเป็นปรมาตถัสจจะอันปรากฏชัด อยู่ในสมมุติสัจจะอันเป็นเปลือกแห่งรูปสมมุติ มองให้ทะลุด้วยสายตาแห่งปัญญา จนจิตถูกปิดหนทางที่จะไปฉวยยึดเอารูปธรรมเหล่านั้นมาปรุงเป็นอัตตาตัวตน ในช่วงขณะที่พิจารณาเห็นรูปแท้อันว่างแม้แต่ชื่อว่าธาตุ ๔ เหล่านั้น คือตัวธาตุเหล่านั้นก็ไม่ว่ามันมีชื่อว่าอะไร

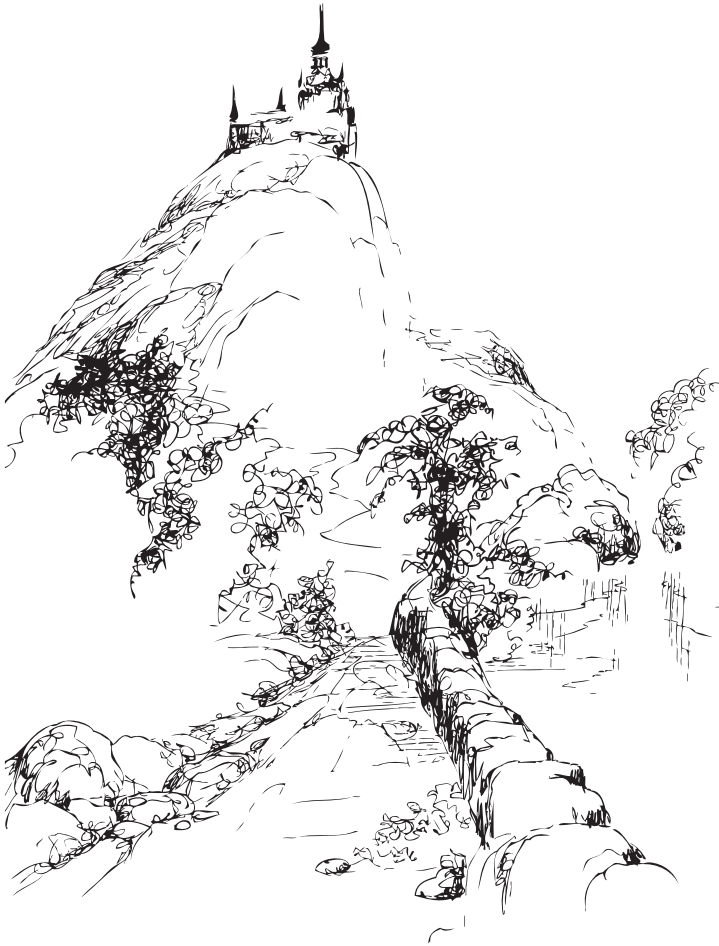
ในเมื่อการไม่รู้หรืออวิชชานั้นแฝงตัวมาอยู่เนิ่นนาน จนเป็น อวิชชาอนุสัย หรืออวิชชาสังโยชน์ การที่จะพัฒนา “รู้” ให้เข้มแข็งขึ้นมา อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเรื่องที่ควรตระหนักอย่างให้ความสำคัญยิ่ง คือรู้ ความจริงไว้เสมอๆ อย่างไม่เผอเรอหรือไม่ประมาทพลาดให้อวิชชาแฝงตัว เข้ามาก่อปัญหาทุกข์ร้อนทางใจจากการเห็นผิด คิดผิด ตัดสินใจผิด แล้วกระทำการผิดพลาดทางกาย วาจา ใจ ก่อความทุกข์ใจมาให้ อย่างไม่สมควรต้องได้รับ

การเสียเวลาอย่างเปล่าประโยชน์ ด้วยการเปลืองจิตออกไปยึด ไปจับรูปธรรมและเผลจิตซ้ำเข้าไปจับยึดจับจิตที่เผล สร้างมโนผัสสะ ทางวาตะภายใน หรือสร้างมโนกรรมขึ้นอย่างขาดสติ คือ เผลอคำริ ไม่ชอบอาการของรูปธรรมต่างๆ แล้วก่อเจตจำนงอกุศลกรรมขึ้นมา ภายในด้วยรากเหง้าแห่งโมหะ ปรุงแต่ง โลกะ โทสะ ในรูปธรรมเหล่านั้น โดยที่รูปแท้คือธาตุ ๔ ที่รวมตัวอยู่ด้วยกันไม่รู้เรื่องด้วยเลย รูปธรรม จึงไม่ใช่ตัวกิเลส และไม่ใช่อบายภูมิ แต่นามธรรมที่แฝงด้วยอวิชชาต่างหาก ที่สร้างอบายภูมิขึ้นมา คือภาวะแห่งความไม่สบายใจปิดกั้นบังความจริง ไม่ทำความจริงให้ปรากฏ จึงเป็นการเสียเวลาเปล่าที่จะใช้จิตไปยึดรูปธรรม และใช้จิตไปยึดจับอาการนามธรรมที่จิตสร้างขึ้นมา เพียงแต่เฉลียวใจ ถึงความรู้สึที่ว่างจากชื่อมาก่อน แม้แต่คำว่าจิตแท้จริงก็ไม่ใช้จิต ภาวะที่เป็นหนึ่งว่างจากชื่อต่างๆ ก็เปิดเผยตัวออกมา

หลงคิด ซอมซัง บดบังธรรมชาติเดิมแห่งสันติสุข
ยุติบทบาทของความคิด สันติสุขก็เปิดเผยอยู่ตรงหน้า

ความคิดปรุงแต่ง เป็นมุมมืดที่จิตหลับฝันไต่ไปในสมมุติ เป็นการ
 ชาติสติเหม่อเผลอ ล่องลอยไปท่องเที่ยวในความจำ นำมาประมวล
 เปรียบเทียบ ปรุงความชอบชัง แล้วตีมด้ากับรสชาติที่ปรุงแต่งขึ้นมาจาก
 มโนผัสสะแห่งวาตะภายใน มีไซ้สัมผัสไปที่รูปจริง แต่สัมผัสไปต่อการเกิดค่า
 ในอุปาทานต่างๆ ขึ้นมา มีอาการหลงไหลกระสับกระส่ายไหวตัวเบาๆ
 ออกมาจากกลางใจ แม้ว่าความเป็นกลางจะมีได้หายไปไหน แต่การรับรู้
 กลับทอดทิ้งความรู้สึกที่เป็นกลางนั้น แล้วถลันเข้าไปในเนื้อหาที่คิด
 ซึ่งกำลังมีมติลงทุกทีๆ ด้วยความอึดอัด กระสับกระส่าย แกว่งไป
 แกว่งมากับเนื้อหาที่พร่าเลือน อาการเหงึใจ คร่ำครวญ ฝันไต่ ไม่อยู่
 เป็นสุขอยู่กับที่ มีรสชาติเป็นทุกข์

เพียงแค่ออกมาจากเนื้อหาที่คิด แล้วรู้สึกตัวเบาๆ กับการ
 เคลื่อนไหวส่วนหนึ่งส่วนใดของกาย เพียงแค่อาศัยเป็นที่อยู่แห่งรู้
 แม้แต่อาการใจที่ไหวตัวเล็กน้อยก็รู้ การอยู่กับรู้อย่างเรียบง่าย ไม่กดดัน
 ไม่ต่อสู้กับสิ่งที่ถูกรู้ที่เป็นความเผลอคิด อยู่กับรู้อย่างต่อเนื่องสบายๆ
 แยกออกจากสิ่งที่ถูกรู้ไม่ติดกัน ความมืดในมุมของความคิดอันอึดอัด
 ก็ค่อยๆ จางบางลงๆ

ความตื่นตัวชัดอยู่กับใจที่เป็นกลางซึ่งมิได้หายไปไหน มันอยู่ที่นั่นอยู่แล้วตลอดเวลา เพียงแต่ว่าความเฉลยหลงลืมไปใส่ใจ ต่อเนื้อหาที่คิด เพียงแต่เอาใจใส่ใจที่เป็นกลาง ระมัดระวังการไหวตัว แม้แต่เล็กน้อยที่กระเพื่อมออกจากตรงกลาง รู้เท่าทันต่อผลลัพธ์ ของการปรุงแต่งที่มีแต่ทุกข์ เพียงหลุดออกมาจากความเนื้อหา ที่หลงคิดนั้น มันก็ดับไปทันที เหมือนลืมหินขึ้นมาประจักษ์ต่อความว่าง จากชื่อของธรรมชาติรอบตัว การหลุดออกจากความคิดปรุงแต่งได้ ชั่วคราว หรือยั่งยืน ก็คือการหลุดพ้นออกจากความทุกข์

บทที่
๒๓

ขณะกำลังหลงคิดเรื่อง**ความจริง**
เห็น**ความจริง**ว่าจิตกำลังหลงคิด

เมื่อจิตเห็นความเพลอปรุงเต่างเป็นทุกข
ความเพลอคิดปรุงเต่างจะดับไปในขณะที่
และเปิดเพยจิตที่เป็นกลางว่างจากการปรุงเต่างมาก่อน
จิตที่เป็นกลางชั่วขณะครั้นพอเพลออีก
จิตที่เป็นกลางจะเห็นทุกขจากความเพลอชัดขึ้น
จิตที่ตั้งมั่นเป็นกลางจึงเกิดขึ้นที่ขึ้นเพราะเห็นโทษทุกข
ด้วยเหตุปัจฉิมนี้

ขยับส่องกระจกใจ

การเห็นความหลงอันน่ากลัวที่จิตไปจับยึดรูปธรรมอันว่างเปล่า จากอึดตาตัวตนมาเป็นของตน หรือจิตไปยึดจับอาการของจิตปรุงแต่ง ชอบชังในรูปธรรมเหล่านั้น แล้วขาดสติหลงก่อกรรมทางใจซ้ำซ้อนลงไป ในแต่ละขณะ

การเห็นภัยเช่นนี้ เปรียบประดุจการเห็นสะเก็ดไฟที่ปลิวมาติดอยู่บนเสื้อผ้าหรือศรีษะ ย่อมมีแต่ความสละออกมากกว่าที่จะปรุงแต่งเพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดความเพียรที่จะสอดส่องดูใจ คุณมีกระจกเงาเข้าไปส่องเห็น ใบหน้าและอาการที่ประอะเบื่อนตึงสะเก็ดไฟอันมีแต่โทษนั้น

คือสอดส่องเห็นอาการของใจโดยมากกว่าหลงเข้าไปยึดจับ รูปธรรมเหล่านั้นมาคลุกคลีไว้ในใจด้วยความเพลิดเพลินไปขึ้นขมยินดี กับธาตุที่กำลังแตกสลายอยู่ทุกขณะหรือไม่

หรือว่าจิตโดยมากเข้าไปจับยึดรูปธรรมเหล่านั้น ด้วยความไม่พอใจ
ต่ออาการไหวตัวในรูปต่างๆ หลงว่ารูปที่เคลื่อนไหวเหล่านั้นมีผิด มีถูก
มีดี มีชั่ว เป็นเรา เขา ที่ได้หรือเสีย ทำให้หมกมุ่นกับความไม่พอใจขึ้นมาเรื่อยๆ
อย่างไม่ควรต้องชุ่นเคืองเลย

หรือว่าจิตโดยมากไปจับยึดรูปธรรมมาคร่ำครวญถึงความ
ไม่สมหวัง ไม่เป็นไปตามตั้งใจบรรณาแล้วหลงคร่ำครวญอยู่ในใจจนหนัก
ชั่งช้ำท้อแท้อยู่โดยมาก

สอดคล้องดูอาการของจิตที่หลงจับยึดรูปธรรมมารำพันอาลัย
ถึงอดีตที่ผ่านมา หรือฝันใฝ่ไปถึงรูปธรรมในอนาคตจนอาการของจิต
เกิดความฟุ้งซ่านหงุดหงิดชุ่นเคืองรำคาญอยู่เป็นโดยมากหรือไม่?

ขยับสนใจดูอาการของจิตที่ไปจับยึดรูปธรรมแล้วกังวล ดังเล
สงสัยว่าเป็นของใคร? อะไร? อย่างไร? หรือทำไม? **ความหาความจริง
อยู่ในโลกของความคิด โดยลืมมองความจริงว่าจิตกำลังหลงคิด**

การทวนย้อนเข้าไปส่องใจเห็นเงาอาการของจิตที่พลอเข้าไปยึด
รูปธรรมแล้วจับรูปธรรมเหล่านั้นมาโกรธเกลียด โดยที่รูปเหล่านั้นมิได้
เป็นใครที่ ผิด-ถูก แต่จิตเห็นผิดต่อรูปธรรมหลงโกรธอยู่เป็นประจำ
ด้วยการขาดสติ

สอดคล้องดูอาการโดยส่วนมากของจิตที่หลงจับยึดรูปธรรม
มาคร่ำครวญถึงการสูญเสียธาตุ $\leq$ ซึ่งไม่มีใครเป็นเจ้าของเหล่านั้น
จนอาการของใจเศร้าหมองเสียเป็นส่วนมากอยู่หรือไม่?

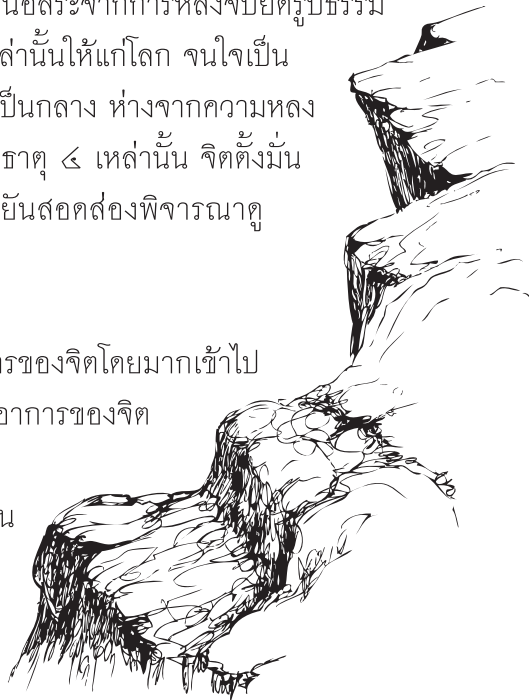

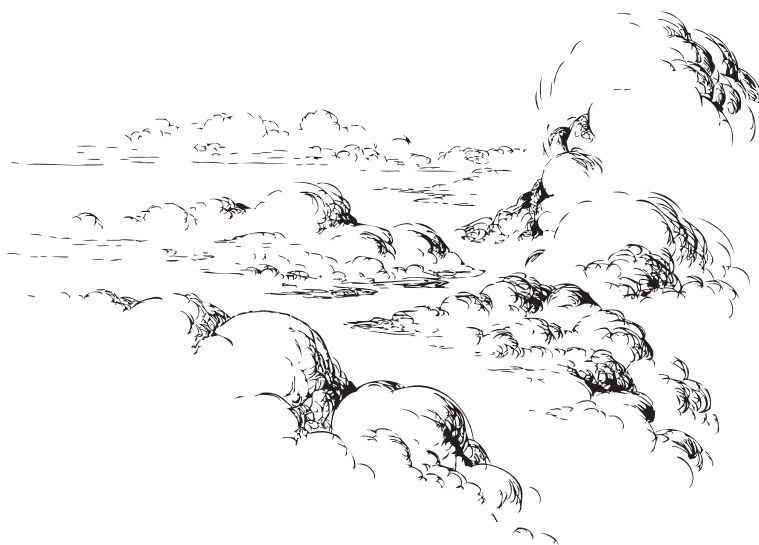
หรือสอดคล้องเห็นอาการของจิตส่วนมากมักเคร่งเครียด เคร่งครัด พยายามจัดรูปธรรมให้เป็นระเบียบในสิ่งที่เป็นเหตุปัจจัย ไม่ว่าจะสายน้ำ ลำธารที่กัดเซาะโขดหิน หาดทราย อย่างไม่ควรเคร่งเครียด

การขยับสอดคล้องย่อมตรงข้ามกับความเกียจคร้านอันเป็นความ ประมาทที่ฆ่าโอกาสแห่งปัญญา ในการพัฒนาไปสู่การเข้าใจความจริง ซึ่งหากเห็นภัยในอาการของจิตที่เผลอไปยึดรูปธรรมย่อมไม่ควร เกียจคร้านต่อการสอดคล้องใจไว้เสมอๆ ไม่เผลอสร้างอกุศลเข้ามา บดบังธรรมชาติของใจเดิมแท้ซึ่งว่างจากอกุศลมาก่อน

การขยับหมั่นสังเกตเห็นอาการของใจว่าถูกบดบังหรือไม่ตั้งมั่น จนเกิดความขยันให้จิตเป็นอิสระจากการหลงจับยึดรูปธรรม มาปรุงแต่ง แล้วคืนรูปเหล่านั้นให้แก่โลก จนใจเป็น อิสระตั้งมั่นอยู่ด้วยความเป็นกลาง ห่างจากความหลง ชอบชังในรูปธรรมอันเป็นธาตุ ๔ เหล่านั้น จิตตั้งมั่น โดยมากหรือน้อย ย่อมขยับสอดคล้องพิจารณา อยู่เสมอๆ

หากเห็นว่าอาการของจิตโดยมากเข้าไป จับยึดรูปธรรมและจับยึดอาการของจิต ไปทางทิศทางใดที่เป็นภัย เป็นความหลง เหมือนเห็น สะเก็ดไฟที่ปลิวมาติด ศรีษะ ย่อมละเสีย ซึ่งอกุศล ฟุ้งวางใจ

อย่างขยันสอคล้องปิดกันโมหะคือความหลงผิด โทสะ หลงประทุษร้าย
 ในชาติ < ซึ่งแท้จริงแล้วการหลงประทุษร้ายนั่นเองที่ก่ออันตรายแก่ใจ
อย่างไม่สมควร จนถึงหลงอยากได้ชาติ < อย่างยึดติดในสิ่งที่ไม่มีตัว
 มาหลงว่าเป็นตนของตนด้วยโลภะ จึงควรขยันมีสติระลึกรู้ความจริง
 แห่งรूपนามกายใจไว้เสมอ **ไม่เผลอลืมรูปแท้และนามเดิมก่อนเติมความ
 ประुแต่งอะไรลงไป** มีสัมปชัญญะ คือความรู้ลึกตัวชัดว่าหลงหรือไม่หลง
 ในแต่ละขณะที่อาการของจิตอาจไปจับยึดรูปธรรมมากำครวญ
 ให้เศร้าหมองปกปิดธรรมชาติใจเดิมที่สะอาดจากราคะ โทสะ โมหะมาก่อน
 สะอาดว่างแม้แต่คำว่าจิตก็ไม่ได้มีอยู่จริง

นักวิจัยที่ต้องไม่มีอคติ
เพียงทำงานสังเกตอย่างต่อเนื่องในการเก็บข้อมูล
เห็นสิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งนั้นขึ้น
เห็นสิ่งที่ทำให้สิ่งนั้นดับไป
วางท่าทีด้วยใจเป็นกลาง
โดยไม่เติมทัศนหาปรรณนาให้เป็นดังใจ
โดยไม่เติมทฤษฎีความคิดเห็นว่ามันจะเป็นอย่างไร
แต่เห็นสิ่งที่เป็นอย่างที่เป็น คือเป็นเหตุปัจจัย
ไม่ได้มีตัวตนด้วยตนเอง
ย่อมละความยึดมั่น ว่าเป็นตัวตนลงไปได้

วางท่าทีดูอาการของจิตดูจนกว่าจิตจะมีใจเป็นกลาง

การมีสติปัญญาเฉลียวใจจนเห็นว่า แท้จริงอาการของจิตที่หลงนึกคิดปรุงแต่งต่างๆ ล้วนไปจับยึดรูปธรรมมาประมวลเปรียบเทียบชอบชัง โดยที่รูปธรรมต่างๆ เหล่านั้นไม่รู้เรื่องราวด้วยเลย รวมถึงการเผด็จคิดถึงเรื่องถูกผิด จากการไหวตัวของรูปธรรมเหล่านั้น ทำการประเมินผลได้ หรือสูญเสียผลประโยชน์ทั้งในด้านดี ชั่ว โดยหลงสร้างอัตตาตัวตนปลอมๆ ที่บิดเบี้ยวพว้าเถื่อนขึ้นมาเป็นผู้ครอบครองผู้ได้ ผู้เสีย ด้วยการวางท่าที่เข้าไปตัดสินถูก ผิด ที่ชั่ว ต่อรูปธรรมธาตุ ๔ คือ ดินทราย สายน้ำ สายลม หรือไออุ่นแห่งแสงแดด ที่ประกอบเป็นรูปลักษณะต่างๆ ที่เรียกว่าสัตว์ และคน หรือบุคคลเราเขาขึ้นมาเกิดค่า แล้วพว้าสรรเสริญอยากได้มาครอบครอง อย่างย้อมติดจับยึดในธาตุ ๔ เหล่านั้นเอามาเป็นตัวตนของตน

การเห็นลักษณะอาการของความหลงจับยึดรูปธรรมเช่นนี้อาจเกิดความรู้สึกถึงความไม่พอใจต่อความฟุ้งซ่านเหล่านั้น

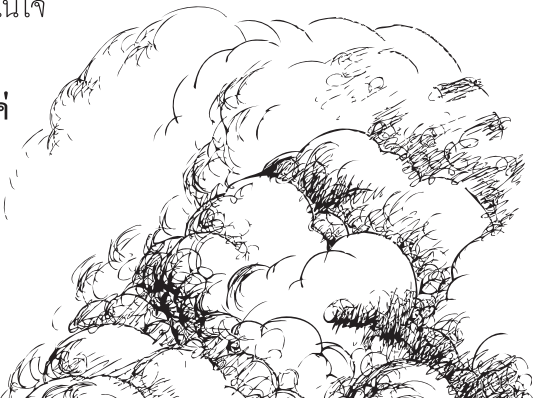

และหลงสร้างความคิดที่จะจัดการอาการของจิต เผลอกลายเป็นว่าหลงจับยึดจิตที่ไม่มีตัวตนมาสร้างตัวตนแห่งความไม่พอใจขึ้นเท่ากับเป็นการวางท่าที่ผิด คือเห็นอาการของจิตหลงคิดฟุ้งซ่านแล้วสร้างอาการหลงเกลียดชังตามมา บดบังธรรมชาติแห่งใจเดิมแท้ไปเรื่อยๆ ด้วยการหลงจับยึดรูปธรรม แล้วหลงจับยึดนามธรรมอย่างหาทางออกไม่พบ นอกจากนี้มีปัญญาเฉลียวใจเห็นลักษณะแห่งความจริงตรงหน้าแล้วหยุดคิดต่อหรือออกมาจากเนื้อหาที่หลงปรุงแต่งตรงหน้าเหล่านั้น

ดังนั้นการวางท่าที่ในการดูอาการของจิตอย่างสอดคล้องด้วยวิถีคุณนักวิจัยที่วางใจเป็นกลาง จึงจะถูกตั้งหรือเป็นประเด็นอันสำคัญต่อการวางท่าที่ของผู้ไม่มีอคติในการเก็บข้อมูลสังเกตเห็นลักษณะเกิด-ดับสืบต่อเป็นเพียงการทำงานในอาการของจิตจนละความเห็นผิดว่าจิตมีตัวตนได้ในที่สุด

ท่าที่ของนักวิจัยที่ต้องระวังใจไม่โน้มเอียงไปในทางก่ออกุศลระหว่างดู มีสติไม่เผลอทอดทิ้งธุระหน้าที่อย่างไม่หลงลืม มีสัมปชัญญะคอยสอดคล้องอย่างสำนึกในใจที่จะไม่ถูกครอบงำจากสิ่งถูกดูที่แท้จริงเป็นเพียงแค่บางสิ่งที่ไม่ใช่จิต คือรู้สึกตัวชัดว่าหลงเข้าไปในเนื้อหาชื่อสมมุติเหล่านั้นแล้วหรือไม่หลง?

จากนั้นจึงสอดส่องเห็นองค์ประกอบภายใน ในแต่ละขณะ ว่าอาศัยเหตุปัจจัยอะไรทำให้เกิดขึ้น หรือเหตุปัจจัยอะไรทำให้ดับไป ซึ่งแท้จริงคือการดูลักษณะ ไม่ใช่หลงไปกับเนื้อหาของสิ่งที่ถูกดู อันเป็นเพียงแค่บางสิ่งเท่านั้น

ดังนั้นท่าทีในการดูที่ตามมาหลังจากดูอยู่นั้น คือสักแต่ดูว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่ถูกรู้ สักแต่เป็นแค่ที่อาศัยให้รู้-ได้มีที่อยู่ เพื่อไม่ให้ความไม่รู้ เข้ามาอาศัย โดยไม่หลงเติมความชอบชัง หรือความปรารถนา อีกทั้ง ความหลงคิดยึดมั่นต่างๆ ลงไปในสิ่งที่ถูกรู้หรืออาการของจิตในแต่ละขณะนั้นๆ และตระหนักอย่างเจียบงันว่าแม้แต่สิ่งนี้ก็ไม่มีชื่อว่าจิต

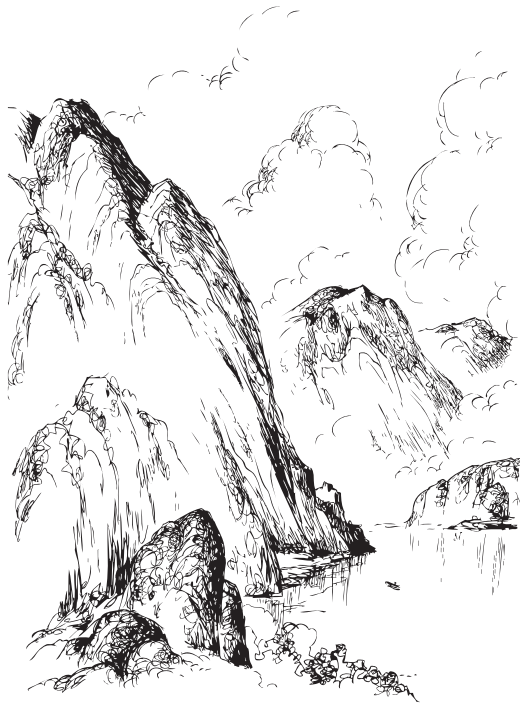
การตามเก็บข้อมูลบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง งานวิจัยย่อมประจักษ์ชัดขึ้นมาในใจโดยไม่ต้องคาดเดา หรือจินตนาการเอาว่า จิตคืออะไร? เป็นอย่างไร? หรือเป็นของใคร? เพราะงานวิจัยที่เปิดเผยความจริง อยู่ต่อหน้าแต่ละขณะ จะเกิดการตื่นออกมาจากความหลงผิดที่ละนิด จนเปิดเผยให้เห็นถึงธรรมชาติเดิมแท้แห่งใจได้ในที่สุด ซึ่งว่างแม้แต่คำว่า ใจหรือจิต

หากเห็นเหตุปัจจัย
ว่าทุกข์เกิดมาจากอะไร
และเห็นเหตุปัจจัย
ว่าทุกข์ดับไปได้อย่างไร
เห็นความแตกต่างระหว่างสภาวะทุกข์
กับสภาวะที่เป็นกลางไม่ทุกข์
ที่เลื้อยธรรมชาติของจิตตะตัสสินใจเอง

มองมุมที่เกิดดับ สิ่งกีดขวางไปยอมไม่ใช่ตัวตนถาวร

การมีสติเข้าไประลึกถึงปรากฏการณ์ที่เรียกว่าจิตหรือใจ จะเห็นลักษณะที่จิตคว้ายึดจับรูปธรรมที่ไม่ใช่ตัวตนมาเผลอคคิด หากจิตเผลอคคิดไปในทางร้าย ความทุกข์ใจจากการโกรธจึงเกิดขึ้น หรือเผลอคคิดฝันใฝ่อยากได้รูปธรรมเหล่านั้นมาครอบครองความทุกข์ กระทั่งกระสายงจึงตามมา จนถึงหลงเผลอคว่ารูปธรรมธาตุ ๔ ในโลก เป็นตัวตนของเรา เขา ความทุกข์จากมานะอัตตาจึงเกิดขึ้น

การมีสติระลึกถึงเห็นเหตุและผลลัพท์ทางใจและผลลัพท์ทาง พฤติกรรมทางกายที่หลงผิด สติที่ระลึกถึงอย่างถูกต้องเห็นโทษภัย ของทุกข์ จะหลุดออกมาจากความหลงคิดปรุงแต่ง สติจึงมีผลลัพท์ เป็นการรักษาศีลที่ปกคิสุขอยู่ก่อน โดยไม่หลงลืม การเห็นความเผลอค สร้างทุกข์จากการหลงคิดดับไป ทำให้สติจำแนมถึงสิ่งกีดขวางไปยอมไม่ใช่ตัวตน ในขณะที่มีสติรักษาศีลที่เป็นกลาง กับขาดสติมีผลเป็นความเผลอคคิด จนทุกข์ การเห็นเหตุและผลลัพท์ที่ต่างกันระหว่างมีสติกับขาดสติ

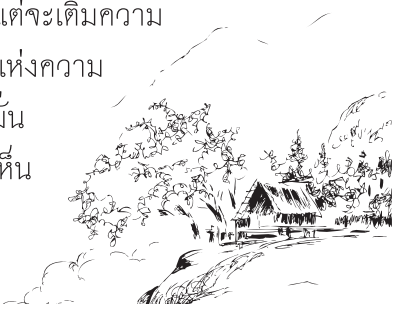

จิตย่อมเลือกผลที่ไม่มีทุกข์ สติจึงรักษาจิตอย่างไม่ประมาท เห็นความ
 ผลดดับไปแล้วใจเป็นกลาง สติจึงเกิดขึ้นเพื่อต็มค้ำกับรสชาติของใจ
 ที่ปกติเป็นกลาง ไม่เปิดโอกาสให้การขาดสติผลดสร้างทุกข์ได้ยึดเยื้อ
 สภาวะแห่งรู้ตามความเป็นจริงจึงเกิดขึ้นถึียบโดยอัตโนมัติตามมา
 อย่างต่อเนื่อง

เห็นรูปนามทั้งหลายเป็นเพียงสิ่งๆที่ไร้ชื่อมาก่อน มีแต่ลักษณะ
 ที่เกิดดับ โดยมีใจที่เป็นกลางวางท่าที่คฤผู้รู้เท่าทันปรากฏการณ์นั้นๆ

สติคือความระลึกรู้ สัมปชัญญะความรู้ชัด และสมาธิความตั้งมั่น
 จึงทำงานสอดคล้องกัน ความตั้งมั่นที่เคยเกิดขึ้นชั่วขณะแห่งรู้แล้วผลด
 แล้วตั้งมั่นได้แน่วแน่ขึ้นตามลำดับ จนถึงเห็นปรากฏการณ์แห่งรูปนามที่มี
 ลักษณะเกิดดับสลายไปไร้แก่นสาร เห็นโทษภัยของการเข้าไปหลงยึดมั่น
 แล้วก่อกรรมอย่างไม่สมควรในอกุศลให้เดือดร้อนใจ ถึงแม้ว่าจะเห็นเป็น
 เพียงเหตุปัจจัย ไม่ใช่ใจ ไม่ใช่เรา แต่ก็ไม่ขาดสติสร้างเหตุปัจจัยที่ทุกข์ร้อน
 ความเบื่อก่อนการปรุงแต่งและสลดส่อหาทางออกจากความหลง
 ทวนเห็นปรากฏการณ์ภายในใจ จนใจเป็นกลางตั้งมั่นแน่วแน่ยิ่งขึ้น
 ความตั้งมั่นในแต่ละระดับ ก็ล้วนเกิดจากเหตุปัจจัย ไม่ใช่เราแต่อย่างใด
 ซึ่งธรรมชาติแห่งความเป็นกลางนี้ ไม่ได้ถูกสร้างขึ้น และไม่มีชื่อ
 แต่อย่างใดในธรรมชาติเดิม จึงไม่มีแม้แต่จะเติมความ
 อยากรู้หรืออยากได้อะไรลงไป สภาวะแห่งความ
 เป็นกลางที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงตั้งมั่น
 แน่วแน่ขึ้น โปรงเบา ผ่องแผ้ว เผยให้เห็น
 ถึงธรรมชาติเดิมอันว่างจากชื่อ และ
 ว่างจากขอบเขต

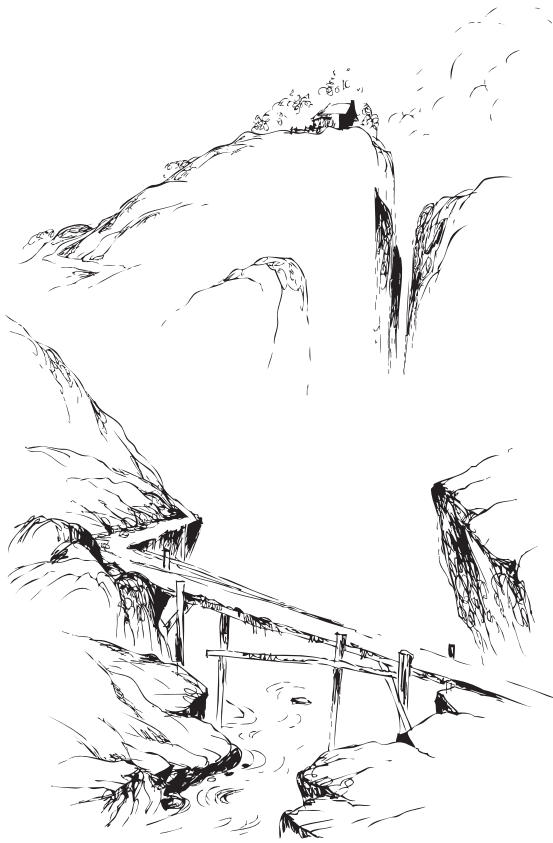

บทที่

๓

ละความเห็นพืดว่ามีตัวตน |

ในธาตุ ๔ ห่างจากเรา ในนามเดิมห่างจากเรา
เพราะหลงพิดว่ารูปนามเป็น “เรา” เป็น “เขา”
จึงก่อพฤติกรรมอวดเก่งข่มเหงกัน
ในรูปเดิมแห่งธาตุ ๔ ไม่มีการอวดเก่ง
เพราะไม่รู้ตัวเองด้วยซ้ำว่าเป็นธาตุ ๔
มานะที่หลงกับวาทะภายใน ล้วนเหลวไหลสิ้นดี

ออกมาจากทิวทัศน์ที่หลงว่ามี “เรา”

ความหลงในทิวทัศน์มานะ หลงว่ามีอัตตาตัวตนของตนอยู่จริง จึงอยากให้คนอื่นได้รับรู้ แสดงกิริยายกตนขึ้นโอ้อวด แข่งดี หรือปิดกั้น ความดีของผู้อื่น ก็ในเมื่อความจริงมีแต่ธาตุ < และนามเดิม ซึ่งว่างจาก ตัวตนของใคร หรือว่างจากชื่อแม้แต่ธาตุ < ซึ่งไม่เคยรู้ว่าตัวตนเป็น ชุนเขา สายน้ำ แสงแดด หรือสายลม การที่จะหลงยึดในวาทะแห่งมานะ ทิวทัศน์ ว่ามีเราเป็นนั่นเป็นนี่ คุณจะนำอายุต่อความจริง แต่เพราะมีต้นหา ความอยากเด่น โดยมีความโลภเป็นฐาน จึงยกตัวขึ้นอย่างเยอหยิ่ง แท้จริงกิริยายกตัวขึ้นนั้นเป็นความอ่อนแอ และมีปมค้อย ที่ไม่ค่อยได้รับการยอมรับ หรือหวาดกลัวจะถูกคนอื่นดูหมิ่นข่มเหง เลยสร้างกลไก บังคับตัวขึ้นมา ซึ่งก็ล้วนเกิดจากความหลงว่ามีตน เป็นผู้ได้ผู้เสีย ผู้สูงส่งหรือต่ำค้อย จนกว่าจะเห็นความจริงของรูปว่างจากตัวตน และนามว่างจากชื่อทั้งหลาย มีแต่ความเสมอภาคกันในความไร้ตัวตน เป็นเพียงแต่บางสิ่งที่ไม่มีแม้แต่ชื่อ โดยเฉยไม่จำเป็นต้องยกตนให้เลย ความเสมอภาคนั้นขึ้นมา จึงมีสุภาษิตกล่าวถึง **มานะนี้เหมือนความบ้า**

คือวิปาสคณาเคลื่อนจากสิ่งที่ไม่ใช่ตัวตน หลงสร้างอัตตาปลอมๆ
ขึ้นมาอย่างอ่อนแอ

หากไม่รู้รูปร่างตามความเป็นจริง มานะ ที่หลงใหลในมโนผัสสะ
ทางวาทะภายในนี้ จะ**แสดงความบ้าออกมา** แล้วเปล่งวาจาเป็นวาทะ
ภายนอก **ชี้ให้เห็นถึงอัตตาทุปาทาน** คืออุปาทานหลงยึดมั่นว่ามีตัวตน
เป็นจริงในสิ่งที่สมมุติขึ้นมาจากค้นหา มานะ ทิฏฐิ จนแม้แต่ร่างกาย
สลายคืนธาตุ < ไปแล้ว แต่อภิขาคือความหลงด้วยค้นหาอุปาทานนี้
ยังปรุงแต่งสังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาน เช่นหลงว่ามีตนเป็นทหารยาม
เฝ้าประตูรักษาสมบัติธาตุ < เหล่านี้ไม่ให้ใครเอาไป ลองพิจารณา
ด้วยปัญญา จะเห็นความน่ากลัวของมานะแห่งวาทะที่ยึดไว้ภายใน
จากสิ่งที่ไม่ใช่ชื่อมาก่อนทั้งหลาย ไม่ว่าจะธาตุ < ก็ไม่รู้ว่าเป็นตนเป็นธาตุ <
หรือเป็นของใคร นามธรรมคือความรู้สึกที่ปรากฏอยู่ตรงหน้า ก็ไม่เห็นมี
ตัวตนขนาดขอบเขตที่ตรงไหน

ไม่มีแม้แต่ชื่อว่าจิตว่าใจ แล้วชื่อตำแหน่งในวาทะว่าเป็นโน่นเป็นนี่
จะเป็นจริงไปได้อย่างไร จากตัวอย่างของคำว่า “ผีทหารยามเฝ้าประตู”
จะเห็นขบวนการของเหตุปัจจัยที่หลงว่าจิตเป็นเรา เพียงแค่ประเมินดูด้วย
ปัญญาที่ลึวน่ากลัว น่าสงสาร ต่อการหลงปรุงแต่งมานะอัตตาทิ้งหลาย
ขึ้นมา จากสิ่งที่ไม่ใช่อัตตาดังตนของใครแต่อย่างใดเลย

ออกจากเนื้อหาที่จิตหลงยึดรูปธรรมและนามธรรม

มองเห็นความจริงของรูปนาม ที่ว่างจากอัตตาตัวตนของใคร
 อยู่ในนั้น ความไม่รู้ว่ามีจิตไม่ใช่เรา และเราไม่ใช่จิต จึงหลงอยากมีตัวตน
 ในรูปใดรูปแบบหนึ่ง ความไม่รู้ว่ามีจิตเองไม่ได้มีตัวตน หรือไม่ได้มีชื่อว่ามีจิต
 จึงไปจับฉวยสิ่งต่างๆ ในธาตุ ๔ หลงนึกค้ำว่าเป็นของตนขึ้นมา
 เมื่อเกิดค้ำธาตุ ๔ เหล่านั้นว่าสูงส่ง ต่ำต้อย จึงหลงยึดว่ามีตนที่สูงส่ง
 หรือต่ำต้อยขึ้นมา **ความไม่รู้ว่ามีจิตเองไม่มีตัวตน แต่กลับอยากมีตัวตน**
ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง มาเป็นบ้านหรือภพภูมิที่อาศัย สัมภรรมาชาติ
 แห่งบ้านเดิมที่แท้ของตน การหลงยึดเอาธาตุ ๔ มาเป็นภพของตน หรือ
 เป็นตัวตนของตนในรูปแบบหนึ่งนั้น กำลังแปรปรวนไม่คงที่อยู่ที่ใดสักขณะ
 เพราะอาศัยเงื่อนไขเหตุปัจจัยที่ผันผวนอยู่ตลอดเวลา จึงเท่ากับไปหลง
 ยึดจับความเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดแรงเสียดทานอันเป็นทุกข์ขึ้นมาอย่าง
 ไม่สมควร แม้แต่การหลงยึดความเสียดทานอีกอึดค้ำข้องแห่งการกระทบกัน
 ในรูปธรรมธาตุ ๔ การกระทบกันในแต่ละขณะของธาตุที่สัมผัส หรือ
 ไม่สัมผัส ชัดแย้งระหว่างความเย็น ร้อน อ่อนแข็ง ก่อปฏิกิริยานุ่มนวล

เยือกเย็น เร่าร้อน แข็งกระด้าง ก็มีใช้ตัดตาดูตัวตนของใครแต่อย่างใด
 อึกทั้งอาศัยเหตุปัจจัยอื่นเกิดขึ้น จึงคงอยู่กับที่ไม่ได้ ไม่ควรหลงกับผัสสะ
 เหล่านั้นว่าเป็นของตน จิตจึงเหมือนเด็กไร้เดียงสาที่หลงลืมธรรมชาติเดิม
 แท้แห่งจิต ที่บริสุทธิ์สะอาดว่างเปล่าจากการจับยึดรูปธรรมมาเป็นของตน
 คือว่างจากโมหะหรือความหลง และว่างจากโทสะ ที่ขัดแย้งแก่งแย่งในรูป
 ธรรมธาตุ $\leq$ อันไร้เจ้าของเหล่านั้น หรือว่างจากโถงระความปรารถนา
 จะได้ช้ายหาด สายน้ำ ขุนเขา ตรอกชอยมาครอบครองว่าเป็นตน

หากเฉลียวใจเหลียวย้อนมองเข้าไปดูในจิตใจภายในอย่าง
ซื่อตรง ไม่บิดพลิ้วด้วยอคติ จะรู้สึกได้ถึงธรรมชาติอันโปร่งเบา ไร้ขนาด
ไร้ขอบเขต ไร้แม้แต่ชื่อว่าจิต ซึ่งเปิดเผยอยู่ตรงหน้า รวมถึงธรรมชาติ
 รอบกายทั้งหลาย ล้วนไม่รู้ว่าตัวเองเป็นขุนเขา สายหมอกแต่อย่างใด
 ความตระหนักอย่างตรงไปตรงมาต่อหลักฐานที่รองรับอยู่ตรงหน้าเช่นนี้
 จะตระหนักถึงจิตที่ไร้เดียงสาอย่างน่าสงสาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปลักษณะหรือ
 สถานภาพใด ในเมื่อไม่ได้มีใครเป็นอะไรในธาตุ $\leq$ ที่รวมเป็นกลุ่ม เป็นกอง
 คุงกองทรายมากมายบนชายหาด ที่ความไร้เดียงสายึดมั่นว่าเป็นตนเป็น
 ของตน แก่งแย่ง ขัดแย้ง เหยียดหยามว่ากองทรายไหนดีกว่ากัน
 การตระหนักด้วยความเมตตากรุณาเช่นนี้ จะสงสารแม้แต่ปรากฏการณ์
 ของจิตที่อยู่ภายในตรงหน้า ทวนย้อนมองเข้าไปอย่างลุ่มลึก และซาบซึ้ง
 ถึงธรรมชาติเดิมแท้แห่งจิตที่บริสุทธิ์สะอาด ปราศจากความปรุงแต่งใดๆ
 มาก่อน เห็นความเสมอภาคในความว่างจากความยึดมั่นแต่ดั้งเดิม
 มีความเป็นกลาง กว้างขวางโปร่งเบาอย่างไร้ขอบเขต สะอาดบริสุทธิ์อยู่
 ด้วยสันติสุขอันเรืองรองส่องไสอยู่แล้วตลอดเวลา

ภูเขาหิมาสัย

ยังไม่เคยดูภูเขาแอลป์

มหาสมุทร ก็ไม่เคยเหยียดหยามลำคลอง

หมู่เมฆก็ไม่เคยกดขี่สายหมอก

ดวงตะวัน ไม่เคยจ้องจาบดวงจันทร์

ในธาตุ ๔ มีตรงไหนที่ยิ่งใหญ่กว่ากัน

ในเมื่อสิ่งเหล่านั้น ยังไม่เคยรู้ตัวเองเลยว่ามีชื่อ?

เห็นเหตุปัจจัย ไบโอะฮัสมีมานะว่าเป็น “เรา”

การมีสติสัมปชัญญะตามสังเกตเหตุและผลที่เกิดขึ้นใน
แต่ละขณะ เห็นความทุกข์ใจจากการเผลอคิดแล้วดับไป เกิดจิตดวงใหม่
ที่รู้สึกตัวมีสภาวะเป็นกลาง ถ้าไม่เอาเรื่องจริงจิงกับความคิด เพราะเห็น
โทษทุกข์ก็เป็นเพียงการไหวตัวเบาๆ ในความว่างแล้วสลายไป ไม่มีชื่อ
ว่าเป็นจิตคิดหรืออะไร เป็นแค่บางสิ่งี่ที่สลายไปในความว่าง สภาวะจิต
ที่เป็นกลางจะเผยตัวมากขึ้น ละความหลงผิดว่ามีตัวตนจริงจิงอยู่ในนั้น
โธ่? ก็แค่บางสิ่งี่ที่เกิดขึ้นในความว่าง จะไปหลงสร้างตัวตนปลอมๆ
ขึ้นมาทำไม?

ฮัสมีมานะ คือความหลงถือตัวว่ารูปนามเป็นเรา หรืออหิมานะ
คือ ความสำคัญตนเกินจริง อหิมานะ ความถือตัวล่วงเกิน ดูถูกดูหมิ่น
เหยียดหยาม

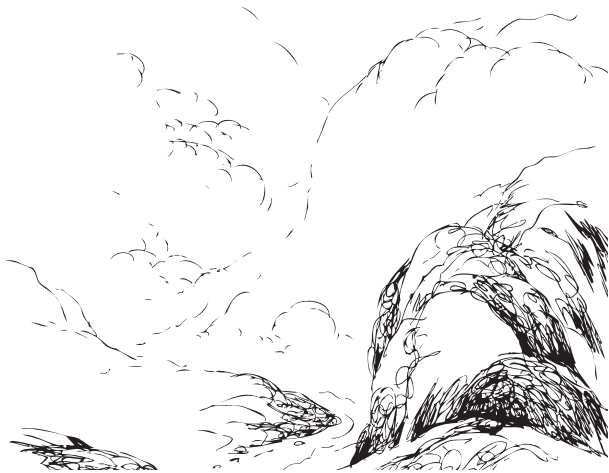

การมีสติสังเกตเห็นมโนผัสสะทางวาตะภายในที่หลงสร้าง
มานะอึดตาขึ้นมา จะเกิดความละอายใจและระมัดระวัง ไม่เข้าไปแสดง
อาการตัดสินรูปนามที่ว่างจากตัวตน

หากมองเห็นว่ารูปนามกายใจ ล้วนว่างจากมานะมาก่อนทั้งสิ้น
ไม่ว่าขุนเขา มหาสมุทร แผ่นดิน หรือแสงตะวัน ก็ล้วนว่างจากอึดตาตัวตน
แต่อย่างใด จึงเกิดความละอายใจเวลาหลงยกตนว่าธาตุ & ก้อนนี้ยิ่งใหญ่
อวดเก่งกว่าใครๆ

แม้แต่มีจนามานะ คือความถือตัวผิดหยิ่งผยอง ภูมิใจที่รังแก
กลั่นแกล้งคนอื่นได้ โดยที่ไม่มีใครกล้าตอบแยะ เพราะสำคัญตนว่าอยู่ในฐานะ
ที่สูงกว่าหากเห็นรูปว่างและนามว่างจากชื่อจากฐานะ มีจนามานะต่างๆ
เหล่านี้ย่อมไม่เกิด

ดาวหาง แฟนดินไหว ทำให้ได้โน้ตสาร์สูญพันธ์
มันพิดตรงไหน?
โลกยอมมีแฟนดินไหว น้ำท่วมอีก ไปตามเหตุปัจจัย
ธาตุ ๔ ไม่เคยรู้ตัวเองเลยว่า ถูก พิด ดี เชื้อ
หรือมีใครได้ มีใครเสีย
เพราะความจริงมีแต่ธาตุ ๔ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
ไม่มีใครที่มีตัวตนจริงอยู่ในนั้นต่างหาก

ออกจากเนื้อหาที่จิตหลงยึดรูปธรรมและนามธรรม

เวลาประสบปัญหาท่ามกลางความขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายถูกผิด
ดี ชั่ว พวกเรา พวกเขาต่างๆ ลองตอบปัญหาให้กับใจด้วยวิธีนี้ดูบ้าง

คือ ไม่มี นาย ก.ที่ถูกโจมตี ไม่มีนาย ข. ที่โจมตี ไม่มีนาย ค.
ที่เข้าไปตัดสินถูกผิด และไม่มี ร. ที่ได้หรือเสียจากเรื่องราวเหล่านั้น
มีแต่กระแสเหตุปัจจัยในธรรมชาติ ซึ่งว่างจากตัวตนที่แท้ของใครอยู่ในนั้น
คือ ในรูปธรรมอันเป็นธาตุ ๔ ที่แท้ ไม่ใช่ นาย ก. ไม่ใช่ นาย ข. ไม่ใช่
นาย ค. และไม่ใช่ ร. หากจิตไม่หลงจับยึดรูปธรรมมาปรุงแต่งแบ่งแยก
ธาตุ ๔ ว่าตรงนั้น ตรงโน้น ทั้งใกล้ และไกล ทั้งอดีต หรืออนาคต
ก็ล้วนเป็นเพียงกระแสแห่งธาตุ ๔ ที่เกิดขึ้นไปตามเหตุปัจจัย รวมถึงการ
หลงยึดชื่อนามธรรมที่จิตไปจับรูปธรรมมาตั้งชื่อ เป็นมโนผัสสะทางวาตะ
ภายในต่างๆ ล้วนเป็นความหลงทางที่สร้างเรื่องจากสิ่งไม่เป็นเรื่องขึ้นมา
และไม่มีแม้แต่จิตของเราหรือของใครแต่อย่างใดที่ถูก ผิด ดี ชั่ว

การออกจากปัญหา จึงไม่ใช่การตัดสินว่าใครถูก หรือใครผิด แต่ออกมาจากการหลงคิดที่ไปยึดติดจับรูปธรรมเหล่านั้นมาปรุงแต่งต่างหาก ไม่หลงยึดแม้แต่คำว่าจิต

การสอดคล้องลึกลับระว่างมโนผัสสะทางวาทยะภายใน ที่ไปหลงตั้งชื่อจากรูปธรรมเดิมที่ว่างจากชื่อมาก่อน หรือนามธรรมเดิมอันไม่เคยมีชื่อหรือภาษาหรือวาทยะใดๆ อยู่ในนั้น อันล้วนเป็นเรื่องเหลวไหลและเสียเวลาอย่างเปล่าประโยชน์สิ้นดี ที่จะใช้จิตไปจับยึดรูปธรรมแห่งปรากฏการณ์ และใช้จิตไปจับยึดนามธรรมแห่งความคิดปรุงแต่ง แล้วเที่ยววนควานหาความถูกต้อง ความจริงแท้ในเนื้อหาที่หลงปรุงแต่งขึ้นมาอย่างขาดสติ **จนลืมมีสติมองเห็นความจริงว่าความหลงคิดเหล่านั้น ไม่จริง นั่นละคือความจริงที่ต้องตื่นออกมาจากความฝันร้ายอย่างไม่รู้จักจบสิ้น** เหมือนกับการตื่นจากฝันร้ายในยามค่าคืนมาสู่รุ่งอรุณ ที่รู้ความจริงว่าความเผดไผดหลับไหลไปฝันร้าย แล้วเห็นความจริงว่าเนื้อเรื่องที่เกิดฝันเหล่านั้นล้วนไม่มีอยู่จริง ช่างเป็นสิ่งที่น่าขัน หรือเหลวไหลสิ้นดีที่หลงทะเลาะกันอยู่ในความฝัน โดยที่ธาตุทั้ง ๔ เหล่านั้นไม่เคยรู้เรื่องด้วยเลยและบางสิ่งที่เรียกว่าจิตหลงคิดนั้นก็ไม่มีเรื่องด้วย

เมื่อมีสติสัมปชัญญะ รู้สึกตัวถึงนามธรรมแต่ดั้งเดิมที่ว่างจากชื่อทั้งหลายมาก่อน รวมถึงเห็นรูปแท้แห่งธาตุ ๔ ที่รวมตัวเป็นรูปลักษณะต่างๆ ล้วนว่างจากชื่อ คือ ตัวมันเองก็ไม่เคยรู้เลยว่ามันมีชื่อว่าอะไร ดังนั้นเมื่อใดขาดสติหลงคิดในชื่อแห่งวาทยะว่าถูกต้อง ดี ชั่ว เรา เขา หากมีสติปัญญาโยนวาทยะภายในเหล่านั้นทิ้งไปแล้วไม่ไปก่อกรรมทำตามวิบากที่ต้องรับผล วนเวียนกับการก่อเหตุจากเจตนา หากเจตนาก่อกรรมดับไปวิบากจากความตระหนักถึงผลที่ตกลงไปจะมีขึ้นมาได้อย่างไร

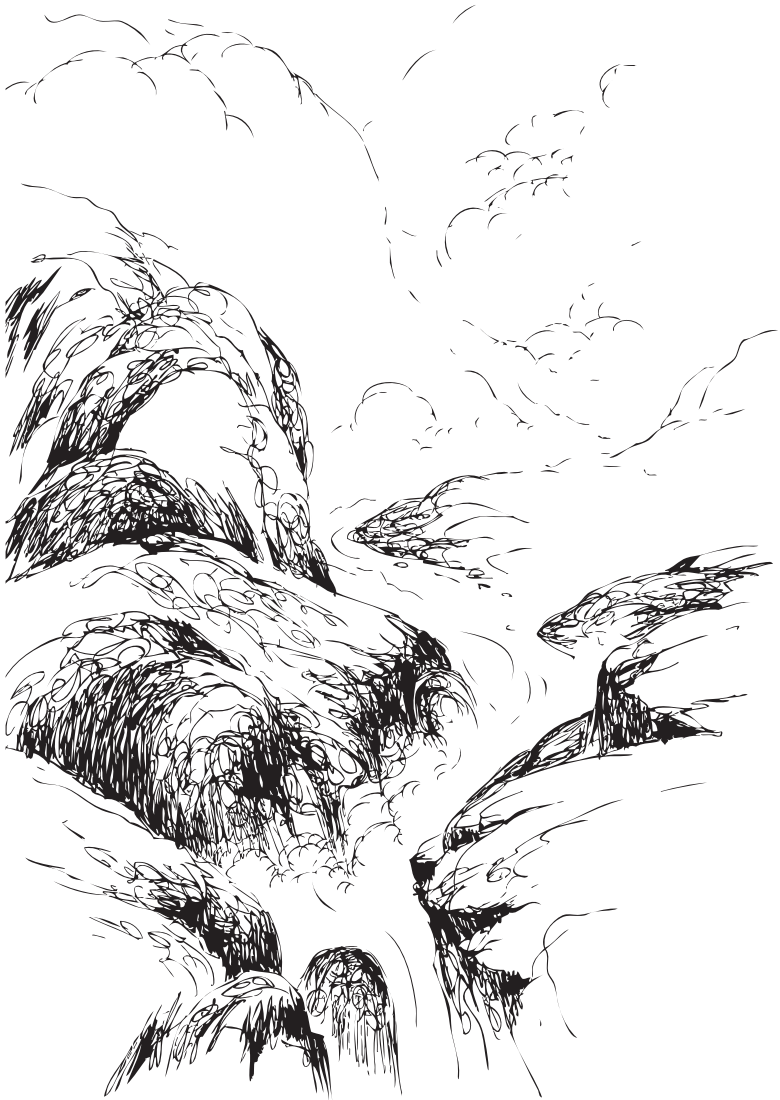

ในเมื่อไม่มีอะไร ใคร? อยู่ในรูป-นาม เหล่านั้นก็ไม่จำเป็นต้องไปจัดการ
 สะตางถูกผิด ดี ชั่ว กับใคร? อย่างไร? อีกต่อไป สำนักแห่งวิบาก
 จึงปราศจากไปด้วยโดยปริยาย

การสอดส่องดูแลใจอย่างไม่ประมาท คือ การไม่เปิดโอกาสให้
 มโนผัสสะทางวาทะพาไปก่อกรรม **ด้วยการโยนมันทิ้งไปในทันทีที่เห็น**
 ไม่หลงถลันเข้าไปผูกเรื่องต่อในวาทะภายในที่จับยึดรูปนาม มาปรุงแต่ง
 อย่างผิดพลาดด้วยอวิชชา อยู่กับรู้ คือรู้สึกตัวถึงธรรมชาติเดิมแห่งรูปนาม
 ที่ว่างจากชื่ออยู่ก่อนไว้เสมอๆ ไม่เผลอหลงไปยึดจับเอาเรื่องสมมุติ
 ด้วยอวิชชาเหล่านั้นมาปั้นเรื่องเป็นจริงเป็นจัง **โยนความเคยชิน**
แห่งอวิชชาทิ้งไปทุกครั้ง ที่เห็นการจับยึดมโนผัสสะแห่ง
วาทะภายใน แล้วปีตวาทะ

ไม่ก่อวจีกรรม กายกรรม
 เป็นการตัดสังสารวัฏ
 ลงไปที่ละขณะ
 จนกว่าจะมีกำลังแห่งรู้
 อย่างแจ่มชัดต่อเนื่อง จนความไม่รู้
 หรืออวิชชาพาสร้างเรื่องร้ายต่อไปอีกไม่ได้

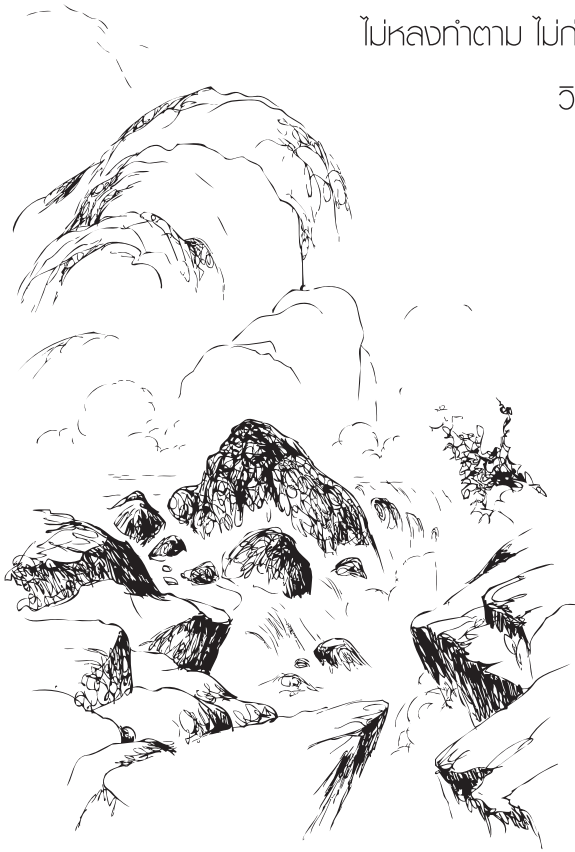
บทที่

๕

สิ่งที่อาศัยเหตุปัจจัย
ย่อมไม่ปลอดภัย
ไม่ควรเข้าไปอาศัย
หลงยึดมั่นว่าเป็นตน

ความลับของสังสารวัฏ
หลงว่ามีเรา กิเลสวัฏ
จึงมีเจตนาก่อกรรม กรรมวัฏ
จึงรับผลแห่งความรู้สึกที่กำลังไป วิบากวัฏ
หากเห็นความหลง กิเลสวัฏ
ไม่หลงทำตาม ไม่ก่อกรรมวัฏ
วิบากวัฏก็ไม่มี

ความลับของสังสารวัฏ

ความหลงอยากมีตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง คือความไม่รู้หลงยึดว่าธาตุ < อันกระทบกันเป็นความรู้สึกต่างๆ จากความเย็น ร้อน อ่อน แข็ง หลงยึดเอาธาตุ < ที่ไม่ใช่อัตตาตัวตนของใคร มาเป็นอาศัยว่าเป็นอัตตาตัวตนของตน จึงหลงก่อพฤติกรรมตามความหลงยึดมั่นในความอยากเหล่านั้นเอาไว้ แล้วตระหนักถึงผลลัพธ์จากพฤติกรรม หลงว่ารสชาติแห่งผลลัพธ์เหล่านั้นเป็นอัตตาตัวตนของตน

คำว่าสังสาร จึงแปลว่า ความหลงท่องเที่ยวไปในสภาวะต่างๆ

คำว่าวิภวัญญ แปลว่า หมุน คือ หมุนวนจากสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะหนึ่งต่อกันเป็นห่วงโซ่

โดยมีความไม่รู้หลงยึดมั่นเอาธาตุ < และนามธรรมเหล่านั้นว่าเป็นตน คือ **กิเลสวัฏ** ต่อจากนั้นจึงหลงคิดปรุงแต่งไปในทางดี ร้าย

หรือ กดข่ม ความคิด คือ มีเจตจำนง เรียกว่า **กรรมวิญ** ต่อจากนั้น จึงตระหนักถึงผลลัพธ์ตามเจตจำนงนั้นๆ รับผิดชอบแห่งความรู้สึกเรียกว่า **วิบากวิญ** เมื่อรับผิดชอบต่ออย่างหนึ่งแล้วไม่รู้ หลงว่าเป็นอัตตาตัวตนของตนซ้อนขึ้นมาอีก จึงหมุ่นวนก่อกิเลสวิญ กรรมวิญ วิบากวิญ วนเวียนต่อกันไปอย่างไม่สิ้นสุด ในส่วนกรรมวิญ และวิบากวิญ จึงเรียกว่าภพ เป็นปัจจัย ซาติคือการเกิดจึงมี **ภพ** ซึ่งคือภาวะที่จิตเข้าไปอาศัยว่ามีตัว ด้วยความอยากมีตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แล้วลงมือก่อพฤติกรรม ต่บ้าง ร้ายบ้าง ชมใจไว้ได้บ้าง สลับกันไปมา ซาติ คือความหลง ตระหนักถึงผลลัพธ์ที่ก่อกรรมทางใดทางหนึ่งลงไป แล้วหลงว่าเป็น อัตตาตัวตนของตน

แต่เมื่อความรู้สึกที่ตระหนักว่าเป็นอัตตาแห่งตนนั้นไม่คงที่ เลื่อมสลาย ห่างจากเหตุปัจจัยที่ยึดไว้ แต่หลงฝันไปเสพติดอยากได้ ภาวะนั้น จึงหลงคร่ำครวญรำพัน อึดอัดบีบเค้น คับแค้น ส่งผลไปสู่ กิเลสวิญที่แผ่ตัวอยู่ให้ได้รับอาหารหล่อเลี้ยง เหวี่ยงตัวออกจากความปกติที่เป็นกลาง สร้างเจตจำนงจากมโนกรรม ที่ปรุงแต่งดี ร้าย ขึ้นมา แล้วก่อจักรกรรม หรือพฤติกรรม จากความหลงผิดว่าธาตุ ๔ ที่ประกอบกัน เข้าชั่วคราวเป็นเรา เป็นเขา ฝันใฝ่ให้เป็นตั้งใจปรารถนา ความก้าวท้าว ชัดแย้ง ด้วยโลภะ โทสะ โมหะ แผ่ตัวอยู่ในพฤติกรรม คือหลงเข้าไป อาศัยในเจตจำนงหลงว่ามีตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยหลงยึด กับเงื่อนไข เหตุปัจจัยมากมายที่ประกอบกันเข้าชั่วคราวในแต่ละขณะ มองไม่เห็นความจริงว่า มีแต่เหตุปัจจัยที่กำลังแปรปรวนไปตาม เงื่อนไขอื่นๆ ไม่ได้มีตัวตนของใครอยู่จริง

ภาวะแห่งภพ ที่หลงเข้าไปอาศัยว่ามีอัตตาตัวตนของตนอยู่ในนั้น
จึงเหวี่ยง สลับกันไปมา ในอุณภูมิแห่งดี ร้าย ชอบ ชัง ไม่เท่ากันมากมาย
ดูจากรหลงเข้าไปท่องเที่ยวในสภาวะต่างๆ แล้วหลงยึดมั่นว่ามีตัวตน
ของตนอยู่จริงในกิเลสวัฏ กรรมวัฏ และวิบากวัฏ เหล่านั้น หมุนวนสลับกัน
ไปมาอย่างไม่สิ้นสุด แปรปรวน ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัย
เป็นสภาวะอันไม่ปลอดภัย ไหวหวั่น ไม่เป็นอิสระภาพ ไม่ใช่ที่ควรเข้าไป
อาศัยว่าเป็นตัวตนอันถาวรแห่งตน

ภพ คือ ภาวะของใจที่มีเจตนา
 เหวี่ยงไปในทางดีบ้าง ร้ายบ้างเกิดดับ
 เกิดดับจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่ง
 ก่องเที่ยวไปในโลกของความเพลอคิดปรุงแต่งมากมาย

เหนื่อยไหม?

ชาติคือความหลงตระหนักตามเจตนาที่ทำไป

หลงว่ามี “เรา” ได้หรือเสีย

ถูก หรือผิด ดี หรือชั่ว

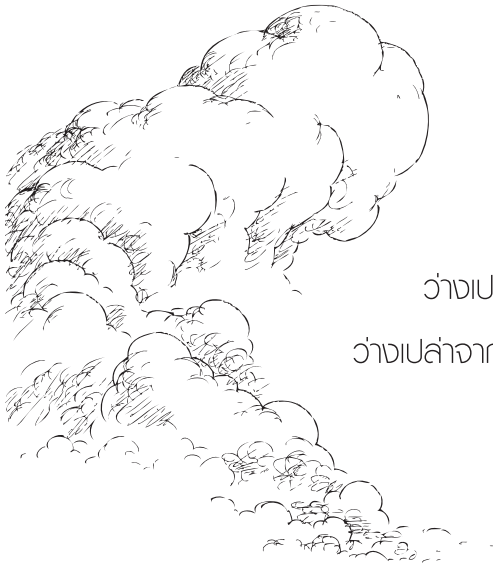
สุขหรือทุกข์ เศร้า หรือฟู

เหนื่อยไหม?

ธรรมชาติเต็มแก่ของใจ

ว่างเปล่าจากการปรุงแต่งเจตจำนง

ว่างเปล่าจากความหลงว่า “เรา” มาก่อน

ความอยากมีตัวตน

เพราะหลงยึดกับตัวตนอย่างเหนียวแน่น

ความอยากมีตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แล้วลงมือก่อ
พฤติกรรมต่างๆ พฤติกรรมเหล่านั้นมันได้ถูกปิดบัง แต่กลับเปิดเผย
ให้เห็นอยู่ในใจในขณะนี้ หากลองทวนสังเกตเข้าไปดูในใจอย่างซื่อตรง
ไม่หลบหลีก ไม่บดบังอำพราง ยอมรับความจริงอย่างที่มันเป็นจริงๆ หน้า
เพื่อจะพัฒนาไปสู่สถานภาพที่ปลอดภัย อาจสังเกตเห็น**ความแอบซ่อน**
อยู่ในใจ ที่ปรารถนาได้รับการยอมรับในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง
ไม่ว่าจากสถานภาพในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือสถานภาพในสังคม
ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง **ล้วนเป็นการแอบแฝงไว้ที่จะมีตัวตนในรูปแบบใด**
รูปแบบหนึ่งอยู่เสมอ

พฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ เหล่านี้ ล้วนมีความยึดมั่นกับ
ความต้องการแฝงตัวอยู่เป็นแรงผลักดัน หรือชักใยอยู่เบื้องหลัง เช่น
ความยึดมั่นอยากได้ธาตุ ๔ ที่หลงติดค่าในเป็นรูปลักษณ์ แห่งรส กลิ่น เสียง

หรือสัมผัสสกายมาครอบครอง การหลงเทิดค่าจนลืมความจริงว่าธาตุ ๔ ที่ประกอบกันเป็นรูปร่างต่างๆ มันไม่เคยรู้ตัวเองเลยว่ามันมีค่า อันสูงส่ง หรือ ต่ำต้อย แต่อย่างไร ในดิน น้ำ ลม ไฟ ที่ประกอบกันเข้าชั่วคราว แปรปรวน แดกสลาย ไม่อาจคงที่อยู่ได้สักขณะ และไม่ใ้มีตัวตนอันถาวร แต่อย่างไร

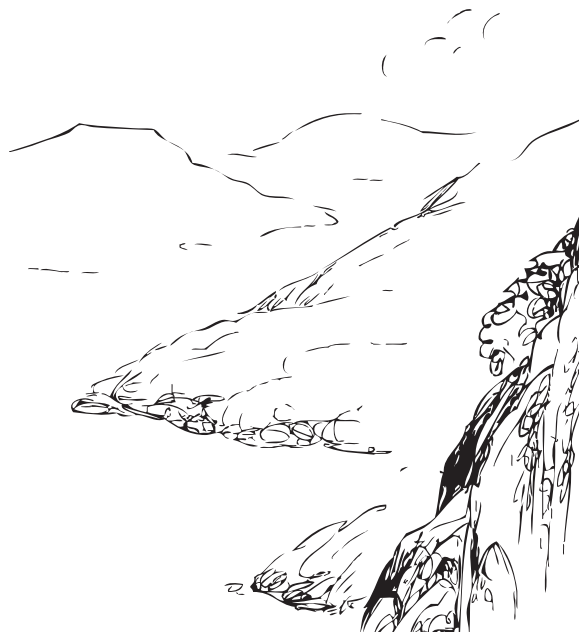
แต่ความไม่รู้หลงยึดไว้ด้วยวาทะภายในว่ามีอัตตาตัวตนของตน เป็นนั่น เป็นนี่ แล้วแสดงพฤติกรรมเปรียบเทียบ เปรียบเทียบ ช่มเหลงกัน โดยกองดินอันประกอบด้วยน้ำ และแสงตะวัน ไม่ได้รู้เรื่องด้วยต่อกิริยา อาการเหล่านั้น หนำซ้ำยังหลงยึดมั่นกับความแบ่งแยกแตกต่างด้วยความ คิดความเห็นประมวลเปรียบเทียบ แล้วหลงขัดแย้งทางความคิดด้วยยึด **คิดว่า มีอัตตาตัวตนของตนอยู่ในความคิดนั้น** การยึดมั่นทางความคิด จึงยึดติดกับกฎกติกาลัทธิว่ารูปแบบเหล่านั้นเป็นตน อย่างแบ่งแยก เข้าไปอาศัยในความยึดมั่นต่างๆ เหล่านั้น ว่าเป็นภพภูมิแห่งตน ปรุงแต่ดี ร้าย ขึ้นมาตอบสนอง เพื่อแสวงหา และปกป้องความยึดมั่น เหล่านั้นด้วย

การนำเอาธาตุ ๔ มาก่อเป็นรูปลักษณะเปลือกอารมณ์ สร้างพฤติกรรมอันบิดเบี้ยว พร่าเลือนหลงว่ามีตนอาศัยในภพภูมิ เหล่านั้นจริงจัง จากสิ่งที่ไม่ได้มีอัตตาตัวตนอยู่จริง ตั้งแต่ธาตุ ๔ ที่ประกอบกันเป็นรูปร่างต่างๆ ลืมสถานภาพเดิมของรูปแท้แห่งธาตุ ๔ ซึ่งไม่เคยรู้ด้วยซ้ำว่ามันเป็นธาตุ ๔

หรือกรวดหิน ดินทราย ซายหาค ไม่เคยรู้ว่ามันเป็นอันตรายตัวตน
ของใครอีกทั้งเศษเหล็ก เศษไม้ เศษโลหะ ที่ประกอบกันแล้วถูกเกิดค่า
ด้วยวาทะ หรือชื่อเสียง ดังนั้นหากสังเกตดูวาทะภายในที่หลงยึดชื่อ
สมมุติต่างๆ ว่าเป็นตน กระทบกระทั่งข่มเหงกัน ล้วนเป็นการสร้างทุกข์
ใจใส่กันอย่างไม่สมควร เพราะการหลงคิดประทุษร้าย ย่อมทำให้ใจ
เศร้าหมอง ปล่อยบายภูมิอย่างไม่สมควรต้องได้รับ

ไม่มีตัวตนในรูปแบบใดที่ปลอดภัย

มีรูปแบบแห่งตัวตนชนิดใดที่ปลอดภัยจากความปรวนแปร เพราะอดีตตัวตนที่หลงสร้างขึ้นมา ล้วนประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ในเมื่อทุกเหตุปัจจัยล้วนอาศัยเงื่อนไขมากมายซึ่งล้วนกำลังปรวนแปร สิ่งที่หลงว่าเป็นอดีตตัวตนของคนที่เกี่ยวข้องแท้ จึงปรวนแปรอยู่ทุกขณะ การพยายามประคับประคอง ไปจนถึงการยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลครอบงำจึงตามมา ยิ่งพยายามอยากให้มั่นคง ยิ่งต้องพบกับแรงเสียดทานอันไม่คงที่ ความอึดอัด คับข้อง บีบเค้น ถึงความไม่คงที่เหล่านั้น ไม่เป็นไปดั่งใจปรารถนา ไม่เป็นที่ปลอดภัย เข้าไปยึดอาศัยไว้ไม่ได้ **เช่นนั้นแล้ว มีรูปแบบแห่งตัวตนชนิดใดหรือที่ปลอดภัย** ในเมื่อตัวตนทุกรูปแบบ ล้วนต้องอาศัยเหตุปัจจัยอื่นปรุงแต่ง จนกว่าจะยอมรับประจักษ์กับความจริงว่า ไม่ได้มีตัวตนอยู่จริง มีแต่เหตุปัจจัยไม่มีสิ่งใดประกอบกันเป็นตัวตน ที่แท้จึงได้ **จึงยอมปลอดภัย**

ความไม่รู้ ปราศจากอยากมีตัวตนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

หากเฉลียวใจของทวนย้อนเข้าไปในจิตตรงปัจจุบัน อาจพบ
 ความว่าเหวที่เอบซ่อนตัวอยู่อย่างน่าใจหาย เป็นความรู้สึกเหงาเดียวดาย
 ปราศจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นที่พึ่งทางใจ แต่...การควานหาที่พึ่งจากบุคคล
 หรือสิ่งภายนอก กลับพบความไม่น่าปลอดภัย คล้ายยิ่งถูกคุมขังอยู่ใน
 ซึ่กรงที่มีเหยื่อคอยปลดปล่อยประโลมความเดียวดายได้เป็นบางครั้ง
 ยิ่งอ้างว้างยามขาดเหยื่อ ขาดการพะเน้าพะนอ ขาดเหตุปัจจัยที่จะมา
 ปรงแต่งให้คงที่ถาวร แน่นอน ย่อมเป็นไปไม่ได้ในท่ามกลางกฎแห่ง
 ความไม่คงที่ในจักรวาล ที่ทุกสรรพสิ่งล้วนอิงอาศัย เงื่อนไขเหตุปัจจัย
 อันสลับซับซ้อน กระทบกระทั่ง เปลี่ยนแปลงจากสถานภาพหนึ่ง
 ไปสู่อีกสถานภาพหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ไม่มีภาวะใดคงที่อยู่ที่ด้วยตนเอง

แม้แต่สิ่งที่เราเรียกว่าชีวิต ร่างกาย อันหลงอาศัยยึดเป็นภพภูมิ
 ว่าเป็นอัตตาตัวตนของตน ล้วนกำลังเสื่อมสลายอยู่ตลอดเวลา อาศัย
 เหตุปัจจัยภายนอกประกอบกันเข้า แต่สิ่งภายนอกที่ประกอบกันเป็น

รูปลักษณะ ล้วนมาจากธาตุ ๔ อันไม่ใช่ตัวตน ไม่คงที่ลักษณะ
แล้วเมื่อนำธาตุ ๔ มาผสมรวมกัน สัมพันธ์กับธาตุ ๔ ภายนอก
ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลง ย่อมต้องยอมรับความจริงอันอยู่ต่อหน้าแล้วว่า
รูปร่างนี้ไม่ใช่อัตตาตัวตนของใครที่แท้จริง อีกทั้งกำลังแปร
ไม่คงที่ เต็มไปด้วยทุกขลักษณะไม่มีสภาวะใดคงที่อยู่ได้เลย **การยึด**
อยากให้มีรูปธรรมทั้งภายใน หรือภายนอกที่ประกอบกันเข้าเป็นชีวิตอื่น
ให้คงที่เหมือนเดิม เป็นการสร้างความทุกข์ใจ ให้หวั่นไหว สะดุ้ง
หวาดเสียวต่อความแปรปรวน อย่างไม่สมควร

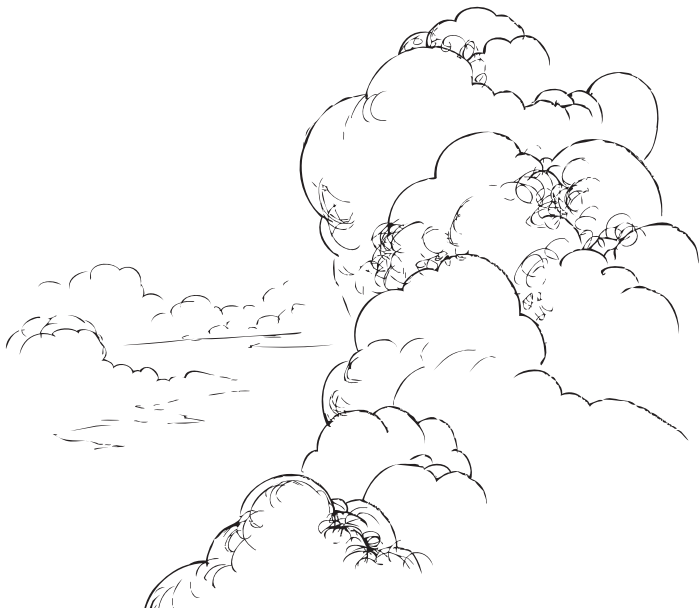
หากพิจารณาอย่างรอบคอบ ไม่บิดเบี้ยว บิดพริ้วด้วยอคติ
ลองถามใจตัวเองดูซิว่า...มีรูปแบบชีวิตใดที่สมบูรณ์แบบไม่เปลี่ยนแปลง
ไม่ทุกข์ร้อนหวั่นไหว อาจสรุปด้วยปัญญาได้ว่า **หากต้องอาศัยเหตุปัจจัย**
อื่นที่แปรปรวน ย่อมไม่มีรูปแบบแห่งชีวิตใดที่มั่นคง แม้แต่การพยายาม
ทำความดี เพื่อจะได้เป็นคนดีสักคนหนึ่ง ก็ย่อมมีสิ่งที่ดีตรงกันข้ามกับ
ความดีที่ยึดไว้ การอยากจะมีตัวตนเป็นคนดี บางที่อาจเจ็บปวดที่ต้อ
มองเห็นความไม่ดีมากมาย ที่ไม่เป็นไปดังปรารถนา แม้พยายามยึด
กับความดีที่ทำนั้นเอาไว้ เพื่อจะได้ตีมูลค่ากับความสุขอันปราณีตเรื่องรอง
ผ่องใส ครั้นร่างกายแตกสลาย แต่จิตหลงยึดความดีที่ทำไว้ในโลกมนุษย์
เหนียวยึดหน่วงนำกับความจำที่ทำดี นำมาคิดนฤมิตอารมณ์เวทนา
จนปราณีตลึกล้ำ แล้วเข้าไปอาศัยอยู่ในความจำแห่งความดี ที่นำมา
คิดถึงปรุงแต่งเป็นสังขารแห่งจิต อันสมมุติภพภูมิที่อาศัยเช่นนี้ว่า
สวรรค์ หรือภพภูมิเทวดา นางฟ้า แต่ทว่า สิ่งที่อาศัยเหตุปัจจัยแห่ง
การทำความดี จดจำ นำมาคิด เสวยอารมณ์สุขอันปราณีตเรื่องรอง
ล้วนประกอบด้วยเงื่อนไข เหตุปัจจัยมากมาย มิได้มีตัวตนด้วยตนเอง
จึงย่อมอยู่ในสภาวะและลักษณะที่เหตุปัจจัยเหล่านั้นกำลังเสื่อมสลาย

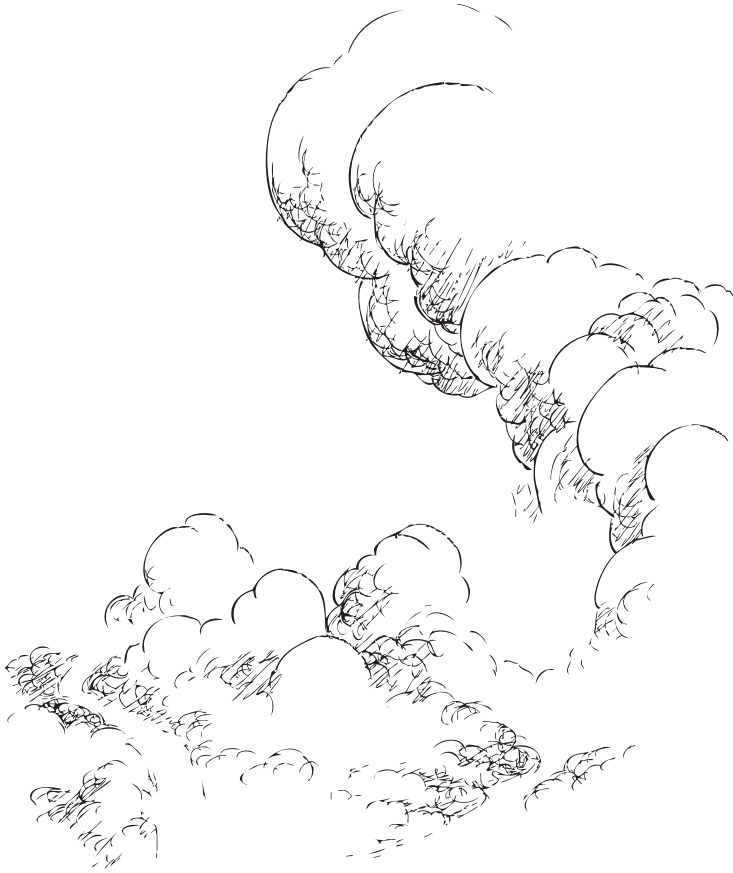

ในทุกขณะเช่นเดียวกัน คงไม่ต้องพูดถึงเรื่องของการทำชั่ว จดจำความชั่ว และนำมาคิดถึง เป็นอารมณ์ที่เราร้อนแสร้าหมอง อันเป็นภพภูมิตรงกันข้าม กับความดี ไม่มีความเจริญ คือจิตหลงเข้าไปอาศัยในความคิดร้ายหลงว่า เป็นตัวตนของตนอันเราร้อนเรียกว่า อบายภูมิ หรือการหลงข่มอารมณ์ ให้มันคง แล้วเข้าไปอาศัยยึดในความมั่นคงแห่งอารมณ์ว่า เป็นภพภูมิ ของคนที่สมมุติ เรียกว่า รูปภพและอรูปภพ

การเห็นว่ารูปแบบแห่งชีวิตที่อยากมีตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ล้วนเป็นเพียงเหตุปัจจัย ไม่ได้มีตัวตนอยู่จริง เป็นภาวะที่ไม่ปลอดภัย จึงจะหันเข้ามาสนใจต่อสภาวะแห่งธรรมชาติเดิมแท้ของจิตเอง

เหตุปัจจัยที่ปรวนแปร ย่อมไม่ปลอดภัย
จึงไม่ควรหลงเข้าไปอาศัย เป็นภพภูมิแห่งตน

ภพภูมิแบบใดหรือที่อยากจะเป็น

ในเมื่อภพภูมิต่างๆ ล้วนอาศัยเหตุปัจจัยเกิดขึ้น จึงย่อมแปรปรวนไม่คงที่ ไม่ปลอดภัย จากเหตุปัจจัยที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา แล้วภพภูมิหรือรูปแบบตัวตนแบบใดหรือที่อยากจะ มี อยากจะเป็น เช่นอบายภูมิ

อ แปลว่า ไม่ บาย แปลว่าสบาย ภูมิ คือ ภาวะของจิตใจ รวมเรียกว่า ไม่สบายใจ หรือ อบายภูมิ โดยหลงยึดมั่นอยากได้ ธาตุ ๔ มาเป็นของตน ด้วยการเห็นผิดเพ่งโทษปรากฏการณ์แห่งธาตุ ๔ ที่รวมเป็นรูปลักษณะต่างๆ ด้วยความหลงไม่พอใจ มีเจตจำนงประทุษร้าย ทำให้สภาวะหรือภพในใจเราร้อน ซึ่งโดยความจริงแล้วรูปธรรมธาตุ ๔ หรือปรากฏการณ์ภายนอกไม่สามารถทำร้ายจิตใจได้ นอกจากการหลงไม่พอใจเพ่งจ้องผลักดันทำลายด้วยเจตนาแรงค่อยไม่เท่ากัน จึงเกิดภาวะเราร้อนทางใจไม่เท่ากัน หรือสมมุติ เรียกภาวะนั้นว่านรกในหลายระดับ

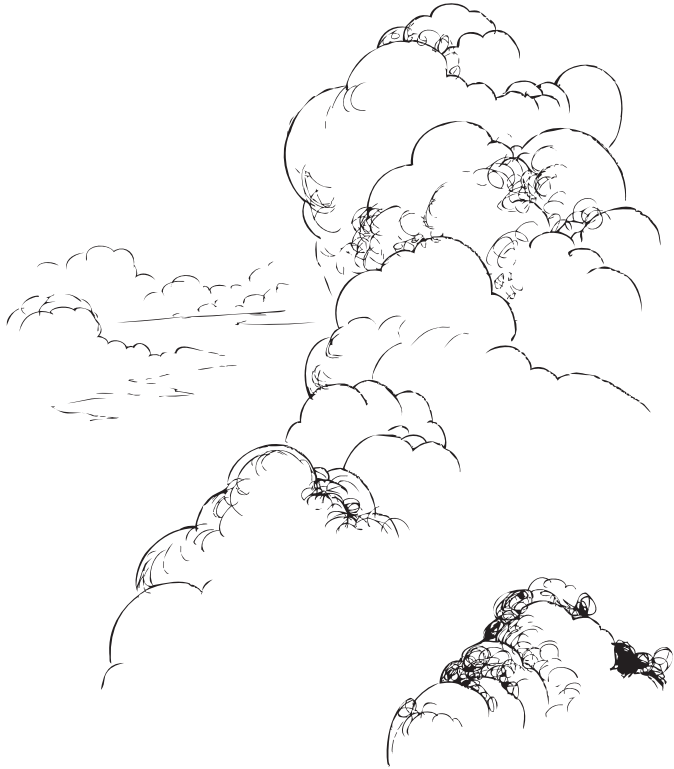
อนึ่ง ควรเข้าใจถึงคำว่า**ภพในระดับของเจตจำนง** **ชื่อว่ากรรมภพ** ซึ่งสามารถสังเกตเห็นหรือรู้สึกได้ในปัจจุบัน คือเมื่อใดมีเจตนาดีหรือร้าย ก็ให้ผลเป็นสภาวะแห่งความรู้สึกที่ร้ายไปตามเจตนา นั้น ในส่วนของ อบายภูมि คือกรรมภพที่มีเจตนาร้าย ก่อพฤติกรรมร้ายทางกายวาจาใจ อันเป็นกรรมวิฏฐ วิบากวิฏฐ ย่อมให้ผลตามเจตนาร้ายเหล่านั้น ครั้นทำเป็น อาจิณ ร่วงกายธาตุ < ทยไปกลายเป็น**อุปัทภพ หรืออุปัตถิขึ้น เกิดขึ้น** คือวิบากวิฏฐอันเป็นผลลัพธ์จากเจตนาร้าย ย่อมได้ภพหรือสภาวะที่ไม่สบายใจ คืออบายภูมิตามมา การหลงเข้าไปอาศัยในเจตนาร้าย มีความเร่าร้อน ไม่สบายใจ จึงเป็นสิ่งที่ไม่สมควร รวมไปถึงการหลงใน โมหะ หรือโลภะ อยากรู้ได้ธาตุ < จนเร่าร้อนที่สมมุติเรียกว่าเปรต ไปจนถึงการแอบทำชั่ว ที่ต้องสะดุ้งหวั่นไหว อาศัยอยู่ในสภาวะที่ไม่เป็นสุข หรืออสุรกาย **ซึ่งในที่นี้ อาจสังเกตได้ตามเจตนาในปัจจุบัน ทั้งภายนอก และภายใน และผลลัพธ์ที่ตามมา อาจหายสงสัยใน ชื่อต่างๆ ที่สมมุติขึ้นมา (ในคำว่านรกหรือสวรรค์ฯ) แต่สังเกตเห็น ถึงตัวสภาวะที่เร่าร้อน ไม่สบายใจในทิศทางต่างๆ อันเป็นอบายภูมि ที่ไม่ควรเข้าไปอาศัย**

หากเข้าใจเห็นโทษภัยเช่นนี้ แม้ภพภูมิตที่หลงยึดธาตุ < มาเป็น ที่อาศัยว่าเป็นตน จนถึงหลงยึดมั่นกับ**เหตุปัจจัยในฝ่ายร้ายหรือฝ่ายดี ล้วนไม่ได้มีตัวตนด้วยตนเองทั้งสิ้น** เพราะเหตุปัจจัยที่แปรปรวน ย่อมนำความไม่ปลอดภัยมาสู่ทุกขณะ อาจขึงนำหนักดูในใจได้ว่า ภพภูมิต ที่ควรเข้าไปยึดอาศัยว่ามีอัตตาตัวตนเราในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง

สภาวะที่ต้องอาศัยเงื่อนไขเหตุปัจจัยปรั่งต่าง
ย่อมต้องแปรปรวน เสื่อมสลายไปตามเหตุปัจจัย
ไม่เป็นที่ปลอดภัย และไม่ควรเข้าอาศัยว่ามีตัวตนอยู่ในนั้น
ส่วนธรรมชาติเดิมแท้ของจิตใจ
มิได้อาศัยเหตุปัจจัยเงื่อนไขอื่นปรั่งต่าง
จึงไม่แปรปรวน ย่อมเป็นที่ปลอดภัย

รูปว่างนามว่างอย่าสร้างภพชาติ

การมองในมุมมองที่เห็นรูปแท้คือธาตุ ๔ ซึ่งไม่มีใครเป็นเจ้าของ และนามเดิมซึ่งว่างจากการปรุงแต่งอยู่ก่อน จนไม่ลุ่มหลงกับอุปาทาน กลุ่มย่อยๆ ต่างๆ ที่หลงยึดจับเอารูปธรรมมาเป็นอัตตาตัวตนของตนแล้ว ไม่ยอมปลดปล่อยความอยากที่ยึดมั่นไว้นั้น เรียกว่ากามาตุปาทาน หรือยึดมั่น ที่ไปหลงจับยึดรูปธรรมหลงสำคัญในภาวะภายในที่สร้างขึ้นจากนามธรรม ว่าเป็นอัตตาตัวตนในชื่อต่างๆ เหล่านั้น เรียกว่าอัตตวาตุปาทาน และ ยึดกับความคิดเห็นในทิวสิฐิทธิฐานต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาจากความปรุงแต่ง แล้วจับฉวยเอาไว้ในจิต เรียกว่าทิวสุปาทาน จนกระทั่งยึดกับลัทธิ ข้อวัตรพรต กฎกติกาสั่งสร้างขึ้นมาเพื่อไปสู่จุดหมายแห่งการตอบสนอง หลงว่ามีตัวตนผู้ได้รับอยู่ในนั้นชื่อว่า คีลพตุปาทาน

อุปาทานที่หลงยึดจับรูปธรรมแห่งธาตุ ๔ และนามธรรมที่ปรุงแต่ง เหล่านั้นเอาไว้อย่างยึดมั่นไม่ยอมปลดปล่อย กลายเป็นเส้นใยอันล่องหนที่พา ไปก่อพฤติกรรมต่างๆ ตามเจตนาที่แฝงเร้นอยู่ในความยึดมั่นเหล่านั้น

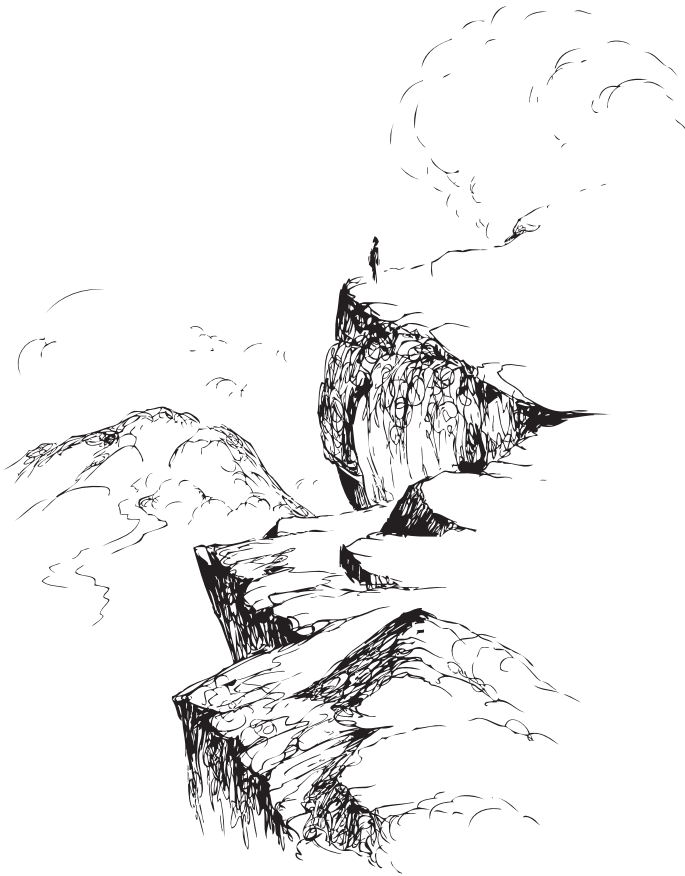
เรียกว่า กรรมภพ หรือภพเป็นปัจจัยให้เกิดชาติ คือความหลงตระหนักรู้ว่ามีตัวตนของตนเป็นผู้รับผลอยู่ในเจตจำนงแห่งการก่อกรรมเหล่านั้น

หากมองในมุมที่เห็นรูปร่างและนามว่างอย่างสม่ำเสมอ คงไม่เปลืองอยากไปสร้างภพอะไรขึ้นมาจากอุปาทานที่เข้าไปยึดจับรูปแห่งธาตุ ๔ ที่จะมีเราผู้ครอบครอง หรือหลงยึดจับอาการของจิตที่เผลอคิดด้วยความยึดมั่นต่อวาทะภายในกลายเป็นอิตตวาทุพาทานแล้วหลงก่อภพชาติว่ามีตนเป็นนั่นเป็นนี่ขึ้นมาในใจ ลืมธรรมชาติแห่งใจเดิมแท้หรือนามเดิมซึ่งว่างจากการปรุงแต่งทั้งหลายมาก่อน คือ ว่างแม้แต่คำว่า “จิต” หรือ “ใจ”

การมองเห็นด้วยปัญญาเช่นนี้ **จะไม่กล้าประมาทปล่อยใจไปสร้างภพชาติอย่างไร้สาระ กับสถานะที่ไม่มีใครเป็น ใครได้อะไรอยู่ในนั้น** นอกจากความหลงผิดแห่งอวิชชา ซึ่งแม้แต่อวิชชาก็ได้มีใครอยู่ในนั้น นอกจากเพียงสภาวะธรรมแห่งความหลงผิดที่หลงเข้าไปจับจนวนุรูปธรรมเหล่านั้นมาปรุงแต่งว่าเป็นอิตตัตถัตตน ยึดจิตที่หลงคิดนั้นถลำเข้าไปในเนื้อหา พาไปก่อกรรมภพตามความยึดมั่นต่างๆ อย่างหลงลืมรูปร่างและนามว่างแต่ดั้งเดิม

การมองเห็นอวิชชาว่าเป็นเพียงสภาวะแห่งความไม่รู้ ไม่ใช่เป็นใครที่ไม่รู้ แต่เป็นเพียงแต่ความไม่รู้ตามความเป็นจริงแห่งรูปนามเท่านั้น ในขณะที่มีรู้อแล้วรู้นั้นเหลือคุณอวิชชา มันเหมือนเป็นสภาวะต่อสภาวะที่ปะทะกันแล้วคืนสู่นามเดิมที่ว่างเปล่าชั่วขณะขึ้นมา **ไม่มีอิตตาแห่งอวิชชาหรืออิตตาแห่งรู้อยู่แต่อย่างใด** นอกจากสภาวะธรรมที่มีธรรมชาติเดิมเป็นความว่างอยู่ในล้วนๆ คือ ภาวะที่ว่างจากตัวตนอยู่ก่อนแล้วนั่นเอง

ในเมื่อธรรมชาติเติมแท้ของจิตใจ
ว่างจากการปรุงแต่งมาก่อน
เมื่อใดเห็นความเพลอปปรุงแต่งเป็นอิตตาตัวตน
สมควรสลายความปรุงแต่งเหล่านั้นทิ้งทุกครั้ง

รูปร่างนามว่างอย่าแข็งแข็ง

การมองในมุมที่เห็นรูปแท้เป็นเพียงแค่ธาตุ < ที่ว่างจาก
 อัตตาตัวตนของใคร ไม่ว่าจะมาประกอบรวมกันเข้าเป็นรูปลักษณะใด
 ภายในก็ล้วนมีธาตุ < เหมือนกัน อย่าหลงทางมองปรากฏการณ์
 ที่รูปผสมกันแปรผันปรุงแต่งส่วนย่อยๆ ต่างๆ ขึ้นมา เช่น เป็นมือ
 เป็นเท้า เป็นรูปลักษณะต่างๆ ที่มันโนวาทะไปตั้งชื่อสมมุติมันขึ้นมา
 จนลืมแม้แต่นามธรรมเดิม ซึ่งว่างจากชื่อว่าจิตหรือว่างจากคำว่าใจ
 มาก่อนค้ำยซ้ำ

การมองในมุมที่เห็นรูปแท้เป็นความว่างจากตัวตน ว่างจาก
 เจ้าของผู้ครอบครองและเห็นนามธรรมเดิมที่ว่างจากการปรุงแต่งใดๆ
 มาก่อนในมนโณผัสสะแห่งวาทะในชื่อสมมุติต่างๆ เหล่านั้น ล้วนมีธรรมชาติ
 เนื้อในเป็นความว่าง หากเห็นความเผลอคคิดสร้างเรื่องที่จะไปก่อกรรม
 วิพากษ์วิจารณ์รูปธรรมต่างๆ เป็นถูกผิด ดีชั่ว ชอบชัง แล้วกระตุ้นให้
 วจีกรรมเผยตัวออกไปกระทบกระทั่งเบียดเบียน ไปจนถึงกายกรรม

ที่ความขาดสติผลอกคิดจะส่งผลไปสู่พฤติกรรมที่มีเจตนาทางอกุศล
 โยนความคำรึเหล่านั้นทิ้งไปทันทีที่เห็น อย่าหลงประเด็นว่ามีตัวตน
 แห่งเราผู้พอใจหรือไม่พอใจในตัวตนหรือรูปธรรมอื่นๆ อันว่างจาก
 ตัวตนอยู่ก่อน

ดังนั้นโยนความคิดที่จะก่อกรรมทิ้งออกไปทุกครั้ง ด้วยความจำ
 อันถูกต้องแม่นยำ ถึงรูปว่างและนามว่างอย่าหลงสร้างกรรมทางกาย
 วาจา ปล่อยโลกแห่งรูปนามไว้ตามเดิม โดยไม่เข้าผสมโรงกับอุปาทาน
 กลุ่มย่อย ต่างๆ มากมายที่หลงยึดจับรูปธรรมอันเป็นธาตุ ๔ เหล่านั้น
 มาปรุงแต่งไปตามทิศทางต่างๆ เช่น ชาวเมาดินิวซีแลนด์ หรือชาวเผ่า
 อะบอริจิน แอฟริกา หรือแม้แต่อุปาทานที่ดูเหมือนสูงค่าที่ใกล้ชิดต่างๆ
ล้วนเป็นภาพลวงตา ที่บังรูปว่างและนามว่างแต่ดั้งเดิมเอาไว้ ด้วยความเชื่อ
 คือ ทัศนูปาทานกลุ่มย่อยๆ มากมายไปตามสิ่งแวดล้อม ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง
 ด้วยโมหะหลงว่ามีตนอยู่ในธาตุ ๔ เหล่านั้น จึงเกิดโลภะ อยากได้ธาตุ ๔
 เหล่านั้นมาครอบครอง และแก่งแย่ง เมื่อไม่เป็นดังใจก็เกิดโทสะ ขาดที่พึง
 ที่ยึดเหนี่ยวจึงหลงสร้างความเชื่อในแง่มุมต่างๆ จากอุปาทานขึ้นมา
 เป็นตัวตน ซึ่งบดบังรูปว่างและนามว่างไว้จนเคยชิน

แต่โลกก็เป็นเช่นนั้น ดังเช่นพืชพันธุ์ไม้นานาที่มีโน้ตสละทางวาทะ
 ภายในไปตั้งชื่อให้ แต่โลกหรือรูปนามที่แท้ก็คือ**มวลธาตุที่ไร้ชื่อ** โดยแม้แต่
 ธาตุเหล่านั้นก็ไม่เคยรู้ตัวเลยว่าเป็นธาตุ ดังนั้นปล่อยโลกไว้ตามเดิม
 อย่าไปก่อกรรมด้วยเจตนา ให้ต้องได้รับวิบากอย่างไม่สมควรต้องได้รับ

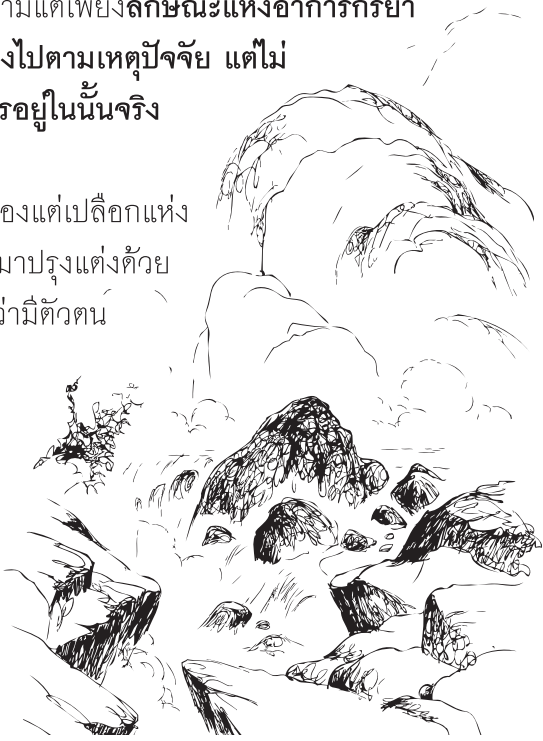

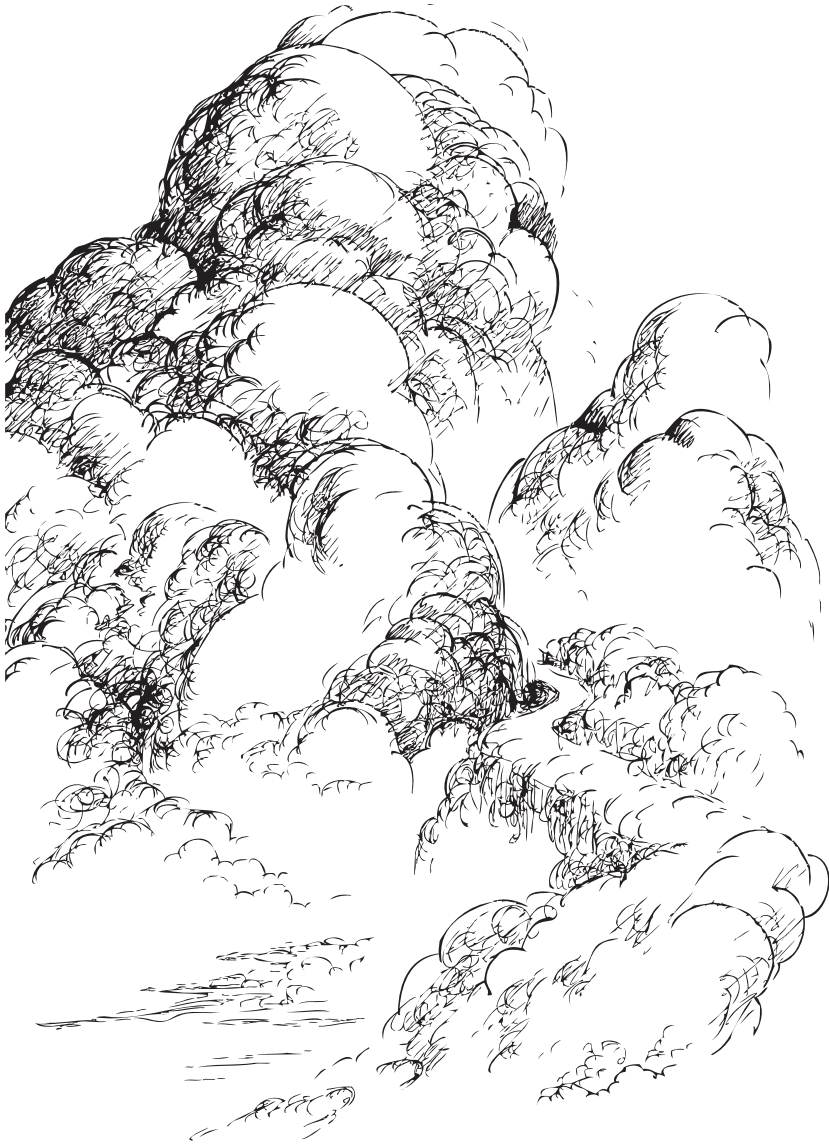

โยนความคิดที่จะก่อกรรมทิ้งออกไปทุกครั้ง อย่าได้หลงทาง เพราะธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลมไฟ หรือรูปธรรม เต็มคงไม่ได้ปรารถนา ให้ใครก้าวก้าว และไม่ได้รับรู้ถึงการได้เสีย ในเจตนาที่จะก่อกรรมของ มโนกรรมใดที่หลงลืมรูปว่างและนามว่างแต่ตั้งเดิม แล้วเต็มเจตนาลงไป ในธรรมชาติเดิมที่ไร้เจตนามีแต่เพียงลักษณะแห่งอาการกิริยา **ที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัย แต่ไม่เคยมีอดีตตัวตนของใครอยู่ในนั้นจริง**

ตั้งนั้นอย่าหลงมองแต่เปลือกแห่ง รูปธรรมแล้วเข้าไปจับยึดมาปรุงแต่งด้วย แรงทิฏฐิมานะจากอึดตวาดว่ามีตัวตน จนไปก่อกรรมกับธาตุ ๔ ภายนอกที่หลงว่าเป็นเขา แล้วปรุงแต่งนามธรรม แห่งถูกผิด ดี ชั่ว ได้ เสีย ขึ้นมาอย่างไรสาระ ในสิ่งที่ไม่เคยมีใครได้ อะไรไปจริงจากรูปว่าง และนามว่างเหล่านั้น

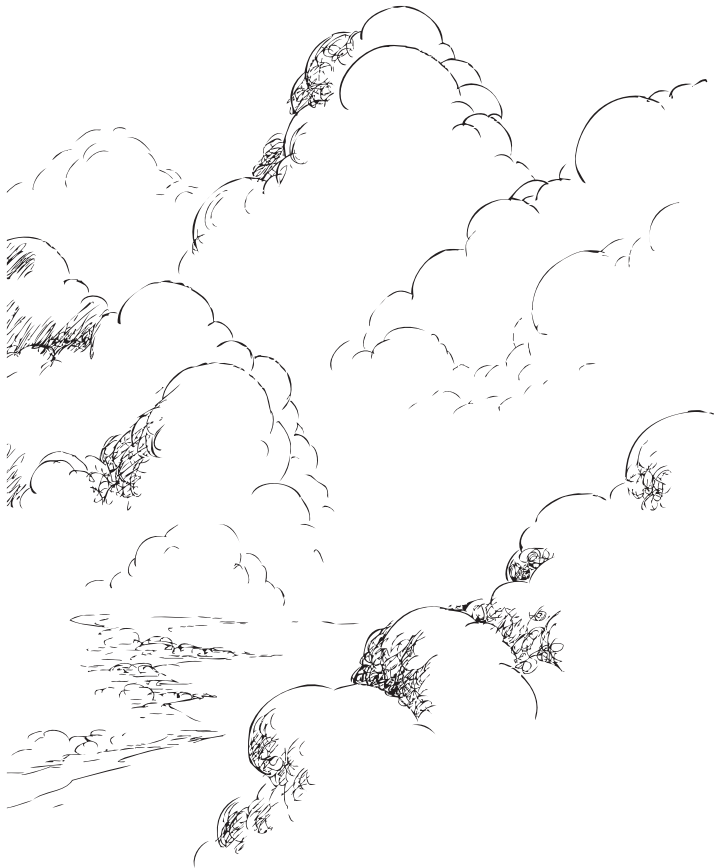

บทที่
๕

สรรพสิ่งทั้งหลาย
ล้วนว่างจากเชื้อมาก่อน
เพียงบางสิ่งที่ เกิด – ดับ

กันไว้ดีกว่าแก้
เห็นรูปก็ละนามเต็มไว้สบาย

มองเห็นลักษณะที่ว่างจากตัวตนไว้เสมอ

การมองให้ถูกมุม คือไม่หลงเข้าไปในเนื้อหาที่จับยึดรูปธรรม มาวิพากษ์วิจารณ์ ขอบซัง แต่มองมุมที่กำลังแสดงลักษณะ แห่งความไม่มี มาก่อน แล้วจึงหลงยึดไปผูกเรื่องขึ้นมา แล้วคงอยู่กับที่ไม่ได้สลายไป ในแต่ละขณะ เป็นเพียงแค่บางสิ่งทีว่างจากชื่อมาก่อน

การมองเห็นลักษณะที่ว่างจากอัตตาตัวตนในรูปแท้และนามเต็ม ไว้เสมอๆ จะช่วยป้องกันความผิดพลาดถ้าเข้าไปในเนื้อหาที่หลงปรุงแต่งขึ้นมา จากความเคยชินเก่าๆ การสร้างความเคยชินใหม่ โดยมีปัญญาเห็นโทษ เห็นภัยเห็นความรู้สึกระแ่นสารของการที่จิตไปจับยึดรูปนาม มาเป็นอัตตา ตัวตน จากสิ่งที่ไม่ใช่อัตตาตัวตนของใครจริง คือรูปอันประกอบด้วยธาตุ ๔ ย่อมเสื่อมสลายอยู่ทุกขณะ เช่นเดียวกับนามธรรมอันเกิดจากผัสสะแห่งรูป เป็นการรับรู้ เป็นความรู้สึกลึกซึ้งทุกซึ้ง เป็นความจำ และนำมาผสมกันเป็น ความคิดที่ปรุงแต่งจากรูป หลงวิพากษ์วิจารณ์ขอบซังในรูปธรรมต่างๆ เหล่านั้น แล้วยึดมโนผัสสะทางวาตะภายในเหล่านั้นถ้เข้าไปในเนื้อหา

ว่าตัวละครที่สร้างขึ้นจากความคิด มีอัตราตัวตนจริงจึงขึ้นมาแล้วก่อน
ทุกขเวทนาตัวใหม่จากการขาดสติถ้าเข้าไปในเนื้อหาที่คิดนั้น

การมีมุมมองที่ถูกต้อง จึงต้องฝึกฝนใจให้ตั้งมั่นอยู่ที่หนึ่งที่ใจ
ยินดีเลื่อมใส เช่น ทมหายใจ หรือพุทโธ หรือวางความรู้สึกตั้งมั่นไว้กลางอก
พอเป็นที่ยกใจออกมาจากเนื้อหาที่พาดล้าเข้าไปในตัวละครแห่งความคิด
เหล่านั้น การยกใจออกมาไว้ในความรู้สึกที่เป็นกลาง ระหว่างอก หรือทำ
กระทบพื้น หรือนิ้วมือถูกกัน หรือท้องพองยุบ ไปจนถึงคำบริกรรมต่างๆ
ก็แล้วแต่ เป็นเพียงกันไว้ดีกว่าแก้ หรือหาที่ให้ใจอาศัยอยู่หนึ่งที่ใด
ในกายใจ ต่อจากนั้นพอใจเผลอคิดปรุงแต่งจับยึดรูปธรรมมาวิพากษ์
วิจารณ์ ถูก ผิด ตี ชั่ว ใจที่อาศัยตั้งมั่นไว้ในที่ใดที่หนึ่งนั้น จะทันสังเกต
เห็นความเผลอที่ปรุงแต่งออกไปจนอารมณ์ของใจเปลี่ยนแปลงใจจึง
เกิดความตั้งมั่นขึ้น

การจะเห็นลักษณะของความเผลอยึดรูปธรรมมาคิด จนจิตไม่เผลอ
ตั้งมั่น แน่วแน่เป็นอารมณ์หนึ่ง โดยไม่ถูกอารมณ์เผลอคิดต่างๆ เข้ามา
ครอบงำ จำเป็นต้องฝึกฝน จาก ๒ อูบายหลัก

๑ ใช้ปัญญาอบรมจิตจนเกิดยอมรับความจริงในสิ่งไม่ใช่ตัวตน
แล้วยอมจำนนต่อธรรมชาติอันเป็นกลาง

๒ ใช้สมาธิเป็นเหตุใกล้ให้เกิดปัญญา คือ หาที่อยู่หรือคำบริกรรม
เพื่อยกใจออกมาจากความหลงคิด อาศัยคำบริกรรม
หรือลมหายใจ จนจิตเผลอคิดไม่ได้ ใจจึงตั้งมั่นเป็นกลาง
แล้วเห็นความจริงว่า จิตที่ไปจับยึด รูปธรรมมาปรุงแต่ง
วิพากษ์วิจารณ์ถูก ผิด ตี ชั่ว เรา เขา ไม่ได้มีอยู่จริง
หรือไม่ได้มีอยู่ก่อนในธรรมชาติเดิมแท้

แม้ในส่วนของปัญญาอบรมสมาธิ ก็ล้วนไปต่อที่เป้าหมายเดียวกัน คือพอใจสงบตั้งมั่นแล้ว เห็นความปรุงแต่งทั้งหลาย แต่ไม่ไหลเข้าไปในเนื้อเรื่อง กำลังสมาธิจึงมั่นคงยิ่งขึ้นไปตามลำดับ จนเกิดปัญญาเห็นแม้ความละเอียดอ่อนภายในแห่งจิตสังขารอันไร้ตัวตน แล้ว**ไม่เข้าไปในจิตสังขาร ย่อมคืนสู่สภาพเดิมที่ไร้สังขารการปรุงแต่งมาก่อน** ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ เป็นผลลัพธ์จากเหตุปัจจัย มิอาจจินตนาการถึงสถานะและรสชาติของปรากฏการณ์นั้นว่าเป็นเช่นใด หากหลงคิดไปก็เป็นเพียงแค่จินตนาการเท่านั้น

จุดสำคัญอยู่ที่การมองให้ถูกมุมไว้เสมอๆ อย่าเผลอถลาลงเข้าไปในเนื้อหาที่จิตไปจับยึดรูปธรรมอันว่างจากตัวตนแล้วหลงปรุงแต่งอัตตาตัวตนขึ้นมาอย่างผิดพลาด จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่ออุบายอันฉลาดที่ตั้งมั่นใจให้แน่วแน่มั่นคงขึ้นมาเป็นหนึ่ง ไม่ปรุงแต่งเรื่องราว ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ แต่สายตาออกไปในเรื่องไร้สาระที่ไม่จริงอย่างเปล่าประโยชน์ มีความเห็นถูกไว้เสมอว่าเป็นเพียงแค่บางสิ่งที่ไม่มีชื่อ แม้แต่คำว่า “จิต”

จิตที่ปลอดภัยโล่งเบา มีอยู่ก่อนแล้ว
แต่ที่สัมผัสไม่ได้ เพราะไปสนใจเนื้อหาความคิดที่ปิดบัง

จิตไม่ใช่เรา แต่หลงคิดคำว่าเราขึ้นมา

การฝึกหัดสังเกตสภาวะและลักษณะของสิ่งที่เรียกว่าจิต และอาการของจิต โดยไม่ต้องพยายามเติมคำว่าอะไรคือจิต? คือเห็นเป็นเพียงบางสิ่งที่ถูกรู้ และแสดงการรับรู้อยู่ในความว่าง เช่น ยามอยู่ลำพัง แม้ไม่ได้พูดจาพบปะผู้คน แต่ก็มีปรากฏการณ์หนึ่งที่เราสัมผัสได้ภายใน เหมือนเป็นกระแสบางๆ ที่ผุดพรายอยู่ในความว่าง ดังเช่นพลังงาน เคลื่อนไฟฟ้าอันละเอียดที่ไม่รู้ตัวว่าตัวเองเป็นพลังงาน คือมันว่างจากชื่ออยู่ก่อนว่ามันคืออะไร เพราะชื่อเหล่านั้นเป็นเพียงสมมุติ อย่างหลงเข้าไปยึดจริงจัง จนหลงสำคัญผิดคิดว่าจิตมีอัตตาตัวตนเป็นเรา อย่างขาดสติหลงลืมมองสภาวะและลักษณะของบางสิ่งนั้น

เมื่อใดก็ตามที่เห็นจิตเผลอคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมา ให้เฉลใจออกอย่างรู้เท่าทันว่านั่นมันไม่ใช่ “เรา” จริง แต่เป็นอาการที่จิตคิดคำว่าเราขึ้นมา และเมื่อรู้สึกตัวมันก็หายไปในความว่างจากวาทะภายใน ไม่มีแม้แต่ชื่อคำว่าจิต อยู่ในสภาวะนั้น

จุดสำคัญ อย่าหลงประเด็นในเนื้อหาสมมุติที่ตั้งชื่อคำว่า “จิต” ขึ้นมาเพื่อใช้สื่อสารกันถึงบางสิ่งที่เป็นนามธรรมต่างๆ เช่น การรับรู้ ความรู้สึก อย่าทะเลาะกับความคิดอย่างไรสาระด้วยอวิชชา แต่ออกมาจากเนื้อหาที่จะทะเลาะกันในเรื่องที่สมมุติเหล่านั้น และตระหนักถึงสภาวะที่เป็นตัวแท้ของสิ่งที่เรียกว่าจิตนั้น ว่าเป็นเพียงความรู้สึกที่ว่างจากชื่อ มาก่อน ว่างจากขนาด ว่างจากขอบเขต ว่างจากเจ้าของ เป็นแค่บางสิ่งที่ไม่ต้องไปค้นหาต่อ ก็เท่านั้น

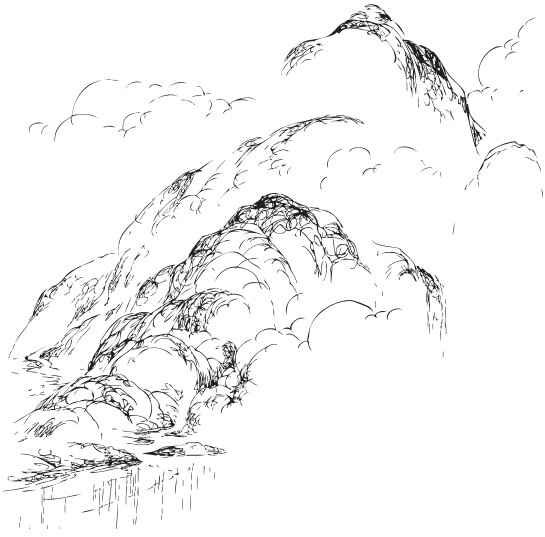
คำว่า เอกัคคตา หมายถึง ความมีจิตแน่วแน่อยู่ในอารมณ์อันเดียว คือ ไม่ถูกอารมณ์โกรธ เกลียด ชอบ ชัง หรืออารมณ์ฟุ้งซ่านแผ่สาย กระจัดกระจายไปหลงยึด เหา รูปธรรมต่างๆ มาปรุงแต่ง อากาโรที่จิตมีสมาธิตั้งมั่นแน่วแน่เป็นหนึ่ง จึงข่มนิรวรณ ๕ ไว้ได้ชั่วคราว ในขณะที่มีสมาธิ หรือจะมีองค์ประกอบที่เป็นอุเบกขา กับเอกัคคตา หรือ สุขกับเอกัคคตา หรือปีติสุขกับเอกัคคตา หรือ วิตก วิจาร ปีติสุข เอกัคคตา ก็ล้วน **ข่มนิรวรณ ๕ ที่คิดแผ่สายไปในความอยาก หรือพยายาม หรือหตุ หรือฟุ้งซ่าน หรือกังวลสงสัย ให้ยุติบทบาทไม่อาจก่อความทุกข์ใจขึ้นมาได้ เป็นการหลุดพ้นชั่วคราว** พอให้ได้ชิมรสชาติของธรรมชาติเดิมของใจ ที่ว่างจากความปรุงแต่งหลงยึดมั่นในรูปธรรมต่างๆ คือขาดจากการจับยึดธาตุ ๔ ภายนอกมาวิพากษ์วิจารณ์สร้างเรื่องขุ่นข้องหมองใจ อันไม่ได้มีมาก่อนทั้งสิ้น

แม้ในขณะที่แยกรูปธรรมธาตุ ๔ อันว่างจากเจ้าของ ว่างจากชื่อ แม้แต่คำว่าธาตุ ๔ หรือนามเดิม ซึ่งว่างแม้แต่คำว่าจิต **จนไม่อาจเผลอคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมาได้ ก็เป็นการพ้นจากทุกข์ชั่วคราว**

การสร้างความเคยชินใหม่ให้กับมุมมอง ว่า**รูปธรรม** **นามธรรม** แท้จริงก็เป็นเพียงแค่บางสิ่งทีว้างจากชื่อเหมือนกันอย่างเสมอภาค คือตัวแท้ของมันไม่เคยรู้ว่ามันชื่ออะไร? คือไม่มีแม้แต่ชื่อว่าคุณ **คุณ** หรือชื่อว่าคุณ **คุณ** มีแต่ความคิดปรุงแต่งเท่านั้นที่สมมุติตั้งชื่อมันขึ้นมา แล้วหลงกับมันผิดสละแห่งวาทะภายใน ถลามาเข้าในเนื้อหาที่หลงคิด อย่างขาดสติเอาจริงเอาจังกับเนื้อเรื่องที่สมมุติขึ้นมาเหล่านั้น จนกว่า จะมีสติสัมปชัญญะระลึกถึงถึงความไม่ลืมิใจเดิมทีว้างจากชื่อมาก่อน และรู้สึกตัวถึงการหลงถลามาเข้าไปในเนื้อหาหรือไม่? ปัญญาที่เห็นความจริงตามความเป็นจริงของรูปนามและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งล้วนว้างจากชื่อมาก่อน แม้แต่ตัวคุณ **คุณ** ที่แวดล้อมอยู่โดยรอบ รวมถึง สิ่งที่เรียกว่ามือหรือเท้า ก็ล้วนไม่ว่าว่าคุณมีชื่ออะไร? หรือเป็นของใคร? แต่อย่างไร? รวมถึงคำว่า **“เรา”** ที่เผลอคคิดขึ้นมา ก็ล้วนมีธรรมชาติเดิมเช่นเดียวกัน คือว้างจากชื่อ **“เรา”**

ธรรมชาติอย่างหนึ่งมีอยู่ โดยไม่ได้คิดว่าจะหรือไม่มี
ว่างจากตัวตน ไม่มี “เรา” อยู่ในนั้น

มองให้ถูกมุม พลัฟร์ก็ไม่จำเป็นต้องพูดถึง

การมองเห็นรูปแท้แห่งธาตุ ๔ ที่ประกอบรวมกันเป็นปรากฏการณ์ต่างๆ อันว่างจากชื่อมาก่อน แม้แต่รูปธรรมที่เรียกว่าดิน น้ำ ลม ไฟ ก็ไม่เคยรู้ตัวเองว่าชื่ออะไร มันเป็นเพียงแค่บางสิ่งซึ่งว่างจากชื่อ ไม่ว่าจะจะมีมนุษย์เกิดขึ้นในจักรวาลนี้ หรือไม่ ธาตุต่างๆ ก็หมุนเวียนเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเสื่อมสลาย คงที่อยู่ไม่ได้สักขณะ และก็ไม่เป็นของใครแต่อย่างใด รวมทั้งมีธรรมชาติเดิมที่ว่างจากชื่อว่างจากการให้ค่า

นามธรรมเดิมก็เช่นเดียวกัน ไม่ต้องสงสัยว่ามันใช่จิตหรือไม่ เพราะนั่นละ คือการพยายามให้ค่าหรือตั้งชื่อให้กับมัน การหลงคิดเช่นนั้นเป็นการควานหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดว่ามันคืออะไร? ชื่ออะไร? ตั้งเช่นทองฟ้าอันว่างเปล่าข้างหน้าว่างจากชื่อมาก่อน **นามธรรมที่รู้สึกอยู่เฉพาะหน้าก็ว่างจากชื่อมาก่อน** เพียงมุมมองที่ถูกต้องเท่านั้นก็ยุติบทบาทการสำรวจนวนวนเวียนหาสิ่งๆ ที่เรียกว่า “จิต” หรือ “ใจ” เสียที และก็ไม่มี

ทะเลาะเบาะแว้ง ว่าจิตหรือใจใคร? อยู่ที่ไหน? เป็นอะไร อย่างไร ทั้งสิ้น เห็นเป็นเพียงแค่บางสิ่งทีว้างจากชื่อ ว้างจากเจ้าของ ความตั้งมั่น ที่เป็นกลางว่างจากขนาด ว้างจากขอบเขต ก็เปิดเผยตัวอยู่ตรงหน้า โดยไม่เติมกริยาความหา หรือแสวงหาที่จะรอรับผลลัพธ์อะไรลงไป

ถ้าหากไม่มีตัวตนของใครอยู่ในรูปนามอันว่างเปล่าเหล่านั้น แล้วจะมีใครได้อะไร? ใครเป็นอะไร? ปัญหาโลกแตกที่ทะเลาะกันอย่างไร้สาระ ก็ไม่รู้หนทางที่จะผลิบานขึ้นมาได้จากมุมไหน หากไม่หลงกับมโนผัสสะทางวาทะภายในที่จิตหลงคิดคำว่า “เรา” ขึ้นมา ปัญหาเรื่องเราได้หรือเราเสีย เราถูก หรือเขาผิด ก็คงหมดไปด้วย

ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องไปกังวลถึงผลลัพธ์ในกายภาคหน้า ให้สับสนวุ่นวายกับจินตนาการในอนาคตอันเป็นการเพิ่มภาระกับมโนผัสสะทางวาทะภายในเพิ่มขึ้นอย่างเหน้อยเปล่า

นั่นละคือสิ่งที่ต้องทำ คือเห็นมุมมืดแล้วไม่หลงคิดต่อ

จนจิตตั้งมั่นแน่วแน่เป็นหนึ่งขึ้นมา

ด้วยกำลังปัญญาที่เห็นความจริงว่า

ความหลงคิดปรุงแต่งเรื่องสมมุติทั้งหลายล้วนไม่จริง

ปัญญากับสมาธิจึงมีพลังผสมผสานเสมอกัน

ในเมื่อปัญญาเห็นว่ามโนผัสสะแห่งวาทะภายใน

ล้วนหาสาระแก่นสารอะไรมิได้

จิตจึงไม่ถลำเข้าไปในเนื้อหาที่หลงคิดผิดต่างๆ เหล่านั้น

เมื่อไม่แส่ส่ายไปในอารมณ์อื่น

อารมณ์แห่งใจจึงเป็นหนึ่งเป็นกลางตั้งมั่นแน่วแน่

ธรรมชาติแห่งสมาธิและปัญญา

ย่อมคล้อยไปสู่กฎแห่งสังขะธรรมที่เป็นจริง

เป็นการดำเนินวิถีแห่งธรรมชาติ

ที่ไม่มีตัวตนของผู้กระทำเข้าไปเกี่ยวข้อง

และสัมผัสถึงผลลัพธ์แห่งธรรมชาติเดิมแท้ที่บริสุทธิ์

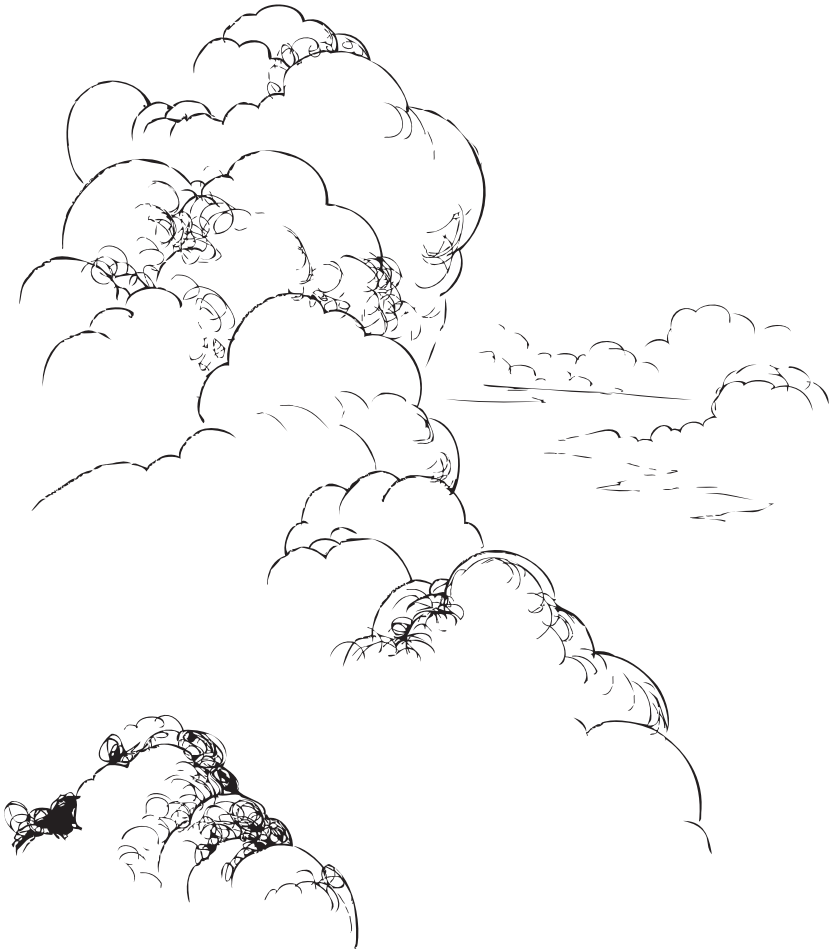
โดยไม่มีผู้รับผล

ในเมื่อจิตไม่ใช่เรา

แล้วจะมีใครได้รับอะไร

หรือเป็นอะไรอยู่ในนั้นได้อย่างไร

ขณะที่สิ่งหนึ่งเคลื่อนไหวสอดคตสถานท่งทำนองบรรเลง
อีกสิ่งหนึ่งกลับสงบเงียบงันสอดคตสถานความว่างไปในทุกอณู
แม้ในความคิดนึกจนอึดอัดทุกข์บีบเค้น
สภาวะที่รู้ทุกข์ ก็นำพาความคิดให้หยุดพัก
ปล่อยให้ความว่างอันสงบเงียบงัน ได้เผยตัวชั่วคราว
ก่อนที่นามธรรมจะยึดจับรูปธรรมมาปรุงแต่ง
ช่วงทำนองแห่งความนึกคิดใหม่
แม้ว่าจะสอดประสานซับซ้อนปรุงแต่งสักปานใด
ก็ยังมีช่องว่างถักทอคลอเคลียไปอยู่ด้วยเสมอ
เพียงแต่จะสนใจสังเกตุเห็นความว่าง
หรือหลงไหลไปกับท่งทำนอง
แม้จะไม่ทันสังเกตุ แต่ความบริสุทธิ์สะอาดหมดจดแห่งความว่าง
ยังคงเปิดกว้างอย่างไร้ขอบเขต
ด้วยธรรมชาติเดิมแห่งสันติสุขอยู่เช่นนั้น

จิตไม่ใช่เรา ไม่มีเราอยู่ในจิต จิตไม่ใช่จิต

ทุกข์ใจ เพราะหลงในเนื้อหาที่คิดจนจิตอึดอัด

รู้เท่าทันความหลงคิดผิด

มันก็ดับไปขณะหนึ่ง

เป็นจิตขณะใหม่ที่เปิดเผยความเป็นกลาง

หลุดพ้นจากความทุกข์ทางใจได้ชั่วขณะหนึ่ง

แต่พอเผลออกไปหลงคิดปรุงแต่ง

จะเห็นทุกข์ชัดที่กระสับกระส่ายไหลไปในเนื้อหาที่ไม่จริง

เพราะเคยเห็นความจริงแห่งความรู้ลึก

ที่เปิดเผยความเป็นกลาง

และเคยเห็นความดับไปของความคิด

จนเกิดปัญญารู้ว่า ตัวตนแห่งความคิดไม่ได้มีอยู่จริง

หรือมีใช่เป็นอิตตาตัวตนที่ถาวรแต่อย่างใด

การเห็นความเผลออกคิดปรุงแต่งเป็นทุกข์

เห็นความแตกต่างระหว่างการถลำเข้าไปในเนื้อหา

กับการเห็นลักษณะเกิดดับ

มีผลต่างกันตรงที่ถลำเนื้อหาพาก่อทุกข์

แต่เห็นลักษณะดับไปออกจากทุกข์

คุณลักษณะว่าใจกำลังหลงเข้าไปในความคิด
มีเจตจำนงเช่นใด หรือเป็นแค่กริยา

คุณหมดเจตจำนงทางใจดับไป
เพราะเห็นความไม่ใช่ตัวตนของใครอยู่ในนั้น

ไม่มีแม้แต่ชื่อที่จิตใจที่เกิดดับไปต่อหน้า

เห็นสภาวะรู้ที่ไม่มีเจตจำนงทางใจ

จึงเข้าถึงความเป็นกลางโปร่งเบา ไร้ชื่อว่าจิตหรือใจ

สภาวะรู้เองก็เป็นของไม่คงที่
และไม่ได้มีตัวตนถาวร เกิดดับเช่นเดียวกัน

แต่เมื่อตระหนักรู้ว่าความเผลอปรุ้งแต่งเป็นเรื่องไร้แก่นสาร

สภาวะรู้ตั้งมั่นแน่วแน่
น้อยนิดหนึ่งที่จะไหลไปหลงคิดก็ไม่เอาเพราะรู้ทุกซ์

จึงไม่หลงคิดก่อกรรมทางใจด้วยตัณหาอย่างไร้สาระ

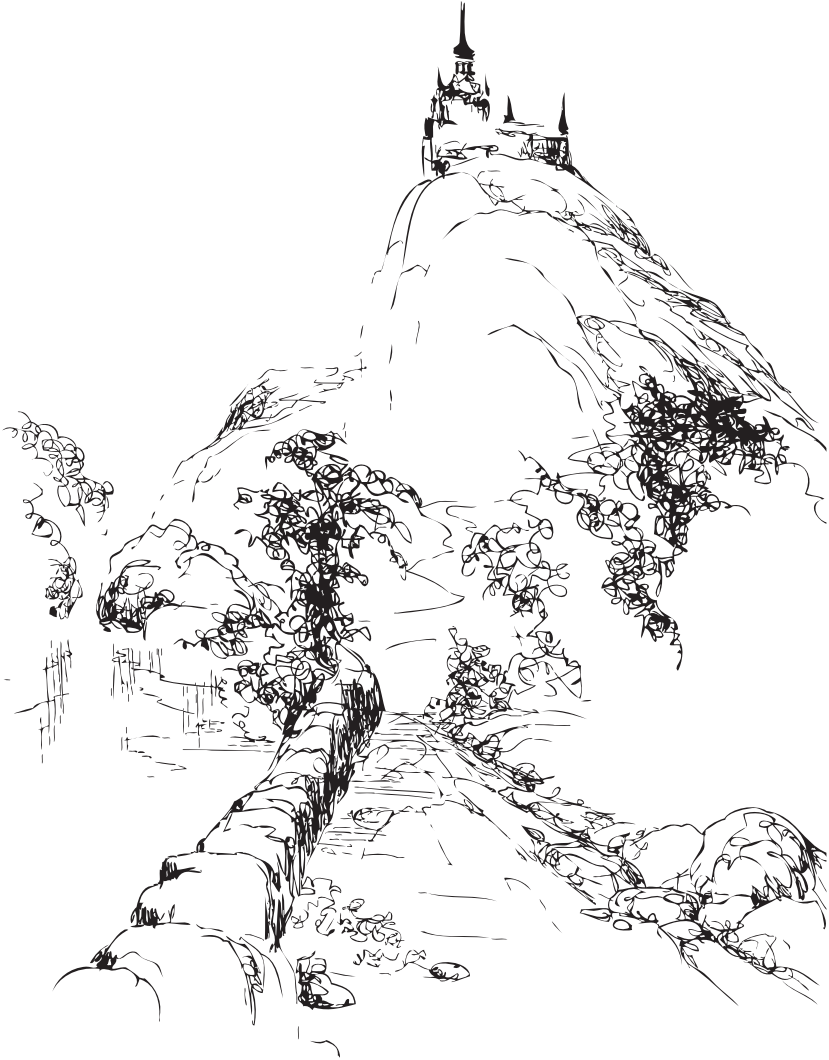
รู้ชัดถึงสภาวะที่ไม่มีผู้ได้ ไม่มีใครเป็นอะไรจริง

เพราะรูปนามทั้งหลายล้วนเป็นเพียงบางสิ่ง
ที่เกิดดับไร้ชื่อสมมุติมาก่อน

ภาวะแห่งความเป็นกลางตั้งแต่เดิม
เปิดเผยอย่างนุ่มนวล โปร่งเบาอย่างไร้ขอบเขต

ซึ่งเป็นธรรมชาติเดิมที่ไม่ได้สร้างขึ้นมา
ไม่มีชื่อแม้แต่คำว่าจิตหรือใจอยู่ในนั้น.

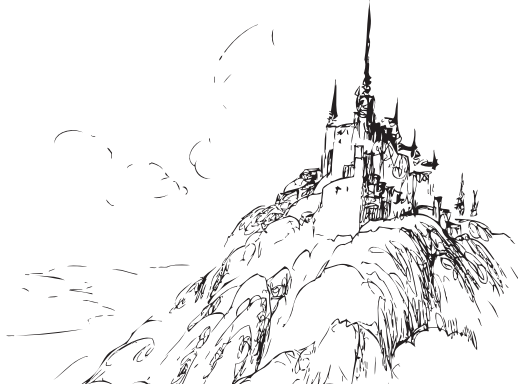
ข่าวสำหรับพุทธศนใจปฏิบัติธรรม

วัดพระธาตุผาแก้ว (ผาช่อนแก้ว) ได้จัดตารางการปฏิบัติ
สำหรับผู้สนใจ โดยจะจัดทุกเดือน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ๒๕๕๓ -
ธันวาคม ๒๕๕๔ (เว้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔) เดือนละ ๒ ครั้ง
รวม ๒๔ ครั้ง โดยแบ่งเป็น

- ๑). หลักสูตร **“อยู่กับรู้”** ระยะเวลา ๔ วัน สำหรับบุคคลทั่วไป
รับกลุ่มละ ๑๐๐ คน
- ๒). หลักสูตร **“วิเวก”** (พักเดี่ยว ปิดวาจา) ระยะเวลา ๕ วัน
สำหรับผู้ที่เคยมาปฏิบัติธรรมที่วัดแล้ว รับกลุ่มละ ๕๐ คน
โดยขอสงวนสิทธิ์ ให้ผู้ปฏิบัติแต่ละท่านสามารถสมัคร
หลักสูตร **“อยู่กับรู้”** ได้ ๒ ครั้ง และหลักสูตร **“วิเวก”**
ได้ ๑ ครั้ง / ปี

เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้สนใจท่านอื่นๆ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก
ท่านที่สนใจกรุณาอ่านรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรเพิ่มเติม
ได้ที่ www.phasornkaew.org (โปรดอ่านรายละเอียดให้ครบ
ก่อนกรอกใบสมัคร)

ขอเชิญสาธุชนร่วมสนับสนุนงานวิปัสสนากรรมฐาน
ของวัดพระธาตุผาแก้ว (ผาซ่อนแก้ว)
โดยร่วมเป็นเจ้าของภาพอาหารแก่ผู้ปฏิบัติธรรม

โดยกรุณาโอนเงินเข้าบัญชี
ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเพชรบูรณ์ บัญชีออมทรัพย์
ชื่อบัญชี วัดพระธาตุผาแก้ว (เพื่อเผยแพร่พระสังฆกรรม)
เลขที่บัญชี ๕๙๗-๒๓๕-๙๐๒๒

หากท่านโอนเงินแล้ว กรุณาแจ้งให้ทราบทาง
email: boon@watphakaew.org
เพื่อดำเนินการตามความประสงค์ของท่าน
และออกใบอนุโมทนาบัตรให้ต่อไป

